

MATIU

Baaru nnaa kè Matiu kɛ̀

Yesu Kirisi ina 1:1-2:23
 Yaaya Batisikɛna waazikɛna 3:1-3:12
 Yesu batisikɛna 3:13-4:11
 Yesu yādannaɛna Galili 4:12-18:35
 Zaa Galili ai Yerusalemu 19:1-20:34
 Yesu kuuna Yerusalemu 21:1-26:13
 Yesu gana kɔ̀n a fɛɛnao 26:14-28:20

Yesu Kirisi bori bɔzia
(Luk 3:23-38)

- ¹ Ibraĩ kɔ̀n Daudao bori Yesu Kirisi bɔzian yɛ̀:
- ² Ibraĩ Isaaku ì,
 Isaaku Yakubu ì,
 Yakubu Yuda ì kɔ̀n a v̄iino kɔ̀n a dāaronɔ,
³ Yuda Pɛrɛzi kɔ̀n Zɛrao ì kɔ̀n a nɔ Tamao,
 Pɛrɛzi Ezerɔnu ì,
 Ezerɔnu Ramu ì,
⁴ Ramu Aminadabu ì,
 Aminadabu Nasɔ ì,
 Nasɔ Salamɔ ì,
⁵ Salamɔ Bɔaza ì kɔ̀n a nɔ Rahabuo.
 Bɔaza Ɔbɛdi ì kɔ̀n a nɔ Rutuo,
 Ɔbɛdi Yɛsɛ ì,
⁶ ben Yɛsɛ kí Dauda ì.

- Ben Dauda Sulemanu ì kɔ̀n Uria naɔo,
- ⁷ Sulemanu Reoboamu ì,
 Reoboamu Abia ì,
 Abia Asa ì,
⁸ Asa Yosafata ì,
 Yosafata Yehoramu ì,

YehoramU Uzia ì,
 9 Uzia Yotamu ì,
 Yotamu Aaza ì,
 Aaza Ezekaya ì,
 10 Ezekaya Manase ì,
 Manase Amo ì,
 Amo Yosia ì,
 11 Yosia Yoyakini ì kɔn a dāaronɔ gurɔɔ kè wà gbēnɔ
 kùkù wà tànɔyo Babilɔnu.

12 Tana kɔn gbēnɔ Babilɔnu gberan Yoyakini
 Sealatieli ì,
 Sealatieli Zerubabeli ì,
 13 Zerubabeli Abiudu ì,
 Abiudu Eliakimu ì,
 Eliakimu Azɔ ì,
 14 Azɔ Zadɔki ì,
 Zadɔki Akimu ì,
 Akimu Eliudu ì,
 15 Eliudu Eleaza ì,
 Eleaza Matã ì,
 Matã Yakubu ì,
 16 Yakubu Mariama zã Yusufu ì,
 ben Mariama Yesu kè wè benε Mesaya ì.

17 Zaa Ibraĩ gurɔɔnɔa ai à gàa pé Daudaa, de kɔn
 a néo kuu gēro dosaimε. Zaa Dauda gurɔɔnɔa ai
 gurɔɔ kè wà tà kɔn gbēnɔ Babilɔnu, de kɔn a néo
 kuu gēro dosaimε. Zaa tana kɔn gbēnɔ Babilɔnu ai
 à gàa pé Mesayaa, de kɔn a néo kuu gēro dosaimε.

Yesu Kirisi ina
(Luk 2:1-7)

18 Dian wà Yesu Kirisi ì nà̀n yè: À da Mariama kuu Yusufu nɔ̀kpamma ũmɛ. Ai àgɔ́ gá zã ke, à nò sɔ̀ kɔ̀n Luda Nini gbãaa.

19 À gɔ̀kpamma Yusufu pì né gbẽ maaamɛ, à yezi à wí daaro, ben à zèò kè é bɔ̀ à yã̀n asii guu.

20 Gurɔ̀ kè èè laasuu lɛɛ yã̀ pìà, Dii malaika bò à mòzi nanaa guu à bène: Dauda bori Yusufu, ònton bídi ke n nɔ̀kpamma Mariama sɛna yã̀ musuro, zaake nò kè à sina bò Luda Nini kiiamɛ.

21 Eé né i gɔ̀gbẽ ũ, né tó kpánɛ Yesu, zaake eé a gbẽnɔ̀ bɔ̀ n durunnɔ̀ guu.

22 Beee kè pínɡi, lɛ yã̀ kè Dii ò annabi gãzĩ ke, à bè:

23 Nɔ̀kpamɛ lezii bé eé nò sí

à né i gɔ̀gbẽ ũ,

weé tó kpánɛ Imanueli.

Tó pì bè, Ludaa kúwao.

24 Kè Yusufu vù, à kè lán Dii malaika diɛnɛ nà, à a nɔ̀ pì sè.

25 Mòde èè à dɔ̀ nɔ̀gbẽ ũro ai à gàa à négɔ̀gbẽ pì ì. Ben à tó kpánɛ Yesu.

2

Sɔ̀sɔ̀nɛyã̀dɔ̀rinɔ̀ mɔ̀na Yesu gwa

1 Wà Yesu ì Betɛlemu Yudea b̀sun kí Herɔ̀du gurɔ̀. Ben sɔ̀sɔ̀nɛyã̀dɔ̀rinɔ̀ bò ɔ̀fãntɛbɔ̀e kpa, aɔ̀ mò Yerusalemu,

2 aɔ̀ gbẽnɔ̀ là wà bè: Né kè wà ì Yudanɔ̀ kína ũu kú máa? Wa à sɔ̀sɔ̀nɛ è ɔ̀fãntɛbɔ̀e kpa, ben wa mɔ̀ kúɛnɛ.

3 Kè kí Herɔ̀du yã̀ pì mà, à bídi kè kɔ̀n Yerusalemudeenɔ̀ n pínɡi.

4 À Yuda sa'orikinɔ̀ kɔ̀n ludayã̀dannerinɔ̀ kàkɔ̀a n pínɡi, ben à n lá guu kè weé Mesaya in.

⁵ Aõ wèàla wà bè: Betelēmume zaa Yudea bùsun. Zaake lán annabi kě nán yè:

⁶ Betelēmu kè kú Yudanɔ bùsun, ní kēsāna Yuda wétɛnɔziro fá. Zaake n guun kína é bɔn, kè eé dɔ ma gbě Isarailinɔne aɛ.

⁷ Ben Herɔdu sɔsɔneyádɔrinɔ sisi asii guu, à sɔsɔne pì bɔgurɔ sānsān gbèkańma.

⁸ Ben à ní gbarɛ Betelēmu à bè: À gá à né pì baaru gbekagbeka kɔn làakario. Tó a à è, à mó à omɛ, mapi se, mé gá kúɛɛ.

⁹ Kè aõ kína yā mà, ben aõ dà zén. Ben sɔsɔne kè aõ è ɔfántɛbɔɛ kpa yāa pì dɔńne aɛ dɔ ai à gàa à zè né pì kúkiila.

¹⁰ Kè aõ sɔsɔne pì è, aõ pɔɔ kè nna maamaa.

¹¹ Aõ gě kpén, aõ né pì è kɔn a da Mariamao, ben aõ kùɛ wà dɔnzi kènɛ. Ben aõ ní auziki àkpatinɔ wèwè, aõ à gbà vura kɔn tuaetitio kɔn lí'ɔ gū nnanao.

¹² Ludaa òńne nanaa guu kè aõton bɔɛ Herɔdu kiiaro, ben aõ tà ní bùsun kɔn zé pāndeo.

Gana kɔn Yesuo Igipiti

¹³ Aõ tana gbera Dii malaika bò à mò Yusufuzi nanaa guu à bè: Ñ fɛɛ ñ né pì sé kɔn a dao, ñ bàa lé ñ gáńyo Igipiti, négɔ kú gwe ai mà mó mà yā onne dɔ, zaake Herɔdu é né pì wɛɛ à demɛ.

¹⁴ Ben Yusufu fɛɛ gwāavĩ, à né pì sè kɔn a dao, à gàańyo Igipiti.

¹⁵ À kú gwe ai Herɔdu gàa à gào. Beee kè, le yā kè Dii ò annabi gāzĩ ke yānzimɛ, à bè: Ma a né gbèɛɛ Igipiti.

Négɔgběɔ dɛdɛna

16 Kè Herodu è sɔsɔneyādōrino ɔndɔ kèazi, ben à pɔ fè maamaa. À sɔsɔne bɔgurɔ taka dɔ yā kè à gbèka sɔsɔneyādōri pìnɔa yānzi, ben à gbēnɔ zì aɔ négɔgbē kè aɔ kà wè plaaa ke kè aɔ kèsāzinɔ dèdɛ Betelēmu kɔn a buraanɔ pínɡi.

17 Yā kè annabi Yeremaya ò kè sa, à bè:

18 Wà wii gbāaa mà Rama,
wèe ɔɔ dɔɔ, wèe wii pɛɛ.
Raseli e a néɔ ɔɔ dɔɔ,
à gì agbaa mazi, zaake aɔɔ kuu dɔro.

Suna Igipitio

19 Kè Herodu gà, ben Dii malaika bò à mò Yusu-fuzi Igipiti nanaa guu

20 à bè: Ñ fɛɛ ñ né pì sé kɔn a dao, ñ tányo Isarailino bùsun, zaake gbē kè aɔɔe wetɛɛ wà né pì wèndi bɔɔnɔ gàga.

21 Ben à fɛɛ à né pì sè kɔn a dao, à tányo Isarailino bùsun.

22 Kè à mà Akelau bé èɛ kí blee Yudea a de Herodu gɛɛ ũ, gwe vɛɛna vīa à kũ. Luda yā òne nanaa guu, ben à tà Galili bùsun,

23 à gàa à vɛɛ wéte kè wè be Nazareti. Len yā kè annabinɔ ò pàpa lɛ, kè aɔ bè: Weé à sísi Nazareti gbē.

3

Yaaya Batisikeri waazikena

(Maa 1:1-8, Luk 3:1-18, Yoh 1:19-28)

1 Beee gbera Yaaya Batisikeri mò Yudea gbáan, èe waazi kɛɛ

2 à bè: À nòse liɛ, kpata kè bò Luda kiia kà kīi.

³ À yān annabi Isaya ò yā à bè:
 À baarukpari kòto ma ðo gbáan,
 èe bee à zé kekε Diine,
 à zé wéwεno porone súusu.

⁴ Yaaya ègõ pókāsāa kè wà tà kōn lakumi kāo
 dana, è bāa asaa ðo a pii. Sutē kōn zó'ion à póblee
 ũ.

⁵ Wègõ boε Yerusalemu kōn Yudea bùsu gu píngio
 kōn Yoda ðòrɔzio wàgõ moo à kiia.

⁶ Aṣè ní durunnɔ o gupuraa, ben è ní batisi ke
 Yodan.

⁷ Kè Yaaya è Farisinɔ kōn Sadusinɔo e moo a kiia
 pari aṣ batisi ke, ben à bènnε: Gbēntee pitigoonɔ!
 Dé bé à lé dàawa à bàa sí pɔfē kè Luda é pitańmanε?

⁸ À nṣeliεna yā ke, weégõ dṣ kè a liε.

⁹ Kè Ibraĩ de a dezi ũ, àtongõ daa kè beee bé eé
 a boro. Mée ooare, Luda é fṣ à gbè kènɔ ke Ibraĩ
 boriinɔ ũ.

¹⁰ Kpása diεna línɔzi kò. Luda é lí kè è né maaa
 iroo zṣ à zu té guu.

¹¹ Mée a batisi keε a nṣeliεna sèeda ũmε, mode
 gbēke é mó ma gbera à gbāaa demala, mée ká mà à
 kyatee séεnero. Àmbe eé a batisi ke kōn Luda Ninio
 kōn téo.

¹² À gbaka kūna a ɔĩ ésegbēkiia. Tó à fā, eé a
 pówεε ká a ðñ, eé à sàko ká té kè è garoo guu.

Yesu batisikεna
(Maa 1:9-11, Luk 3:21-22)

¹³ Ben Yesu bò Galili bùsun à mò Yaaya kiia Yo-
 dazi le à a batisi ke.

¹⁴ Yaaya yezi à gí à bè: Mamɔma kè má de ñ ma
 batisi keεn n mo ma kiiaó?

15 Ben Yesu wèàla à bè: Àgõ de le gĩa, zaake à kõ sìwao le yã píngi kena a zéa yãnzì. Ben à wèzi.

16 Kè Yesu batisi kè, à bikù gõ. Zĩ beee ludambεε wèkõa, ben à è Luda Nini è e suu lán põtεε bà à zõawa.

17 Ben wà kòto mà bõna ludambε à bè: Ma né mèn do léle yenzideen yè, kè ma põ nnaa maamaa.

4

Yesu yõagwana

(Maa 1:12-13, Luk 4:1-13)

1 Ben Luda Nini gàa kõn Yesuo gbáan, le Ibilisi à yõ à gwa.

2 Yesu lé yì fãantẽ kõn gwãavĩo ai gurõ baplaa. Kè nãaa e à deε,

3 ben gbèkεkeri pì sõzi à bè: Tó Luda Nén n ũ, ñ be gbè kènõ li buredi ũ.

4 Yesu wèàla à bè: À kú Luda yãn wà bè: Póbleen gbëntee ègõ kúo adoro, sé yã kè Ludaa e oo píngi.

5 Ben Ibilisi à sè à gàao Luda wéte, à à zè Luda kpé mìsõntã,

6 à bè: Tó Luda Nén n ũ, ñ õ kpá n zĩndazi, zaake wà kè Luda yãn wà bè: Eé n yã o a malaikanõε, aõé n sé ñ õzĩ le ñton gèñ sí gbèaro yãnzì.

7 Yesu wèàla à bè: Wà kè dõ wà bè: Ñton Dii n Luda lé ñ gwaro.

8 Ben Ibilisi à sè à gàao dõ kpìi lezĩ maamaa musu, à anduna kpatanõ òdõanε píngi kõn ñ auzikinõ

9 à bè: Mé n gba beeenõ píngi, tó n kue n dõnzi kεmε.

10 Ben Yesu bèné: Ñ gumala Setān! Zaake wà kè Luda yān wà bè, ñ dɔnzi ke Dii n Ludanɛ ñgɔ dɔɔzi ado.

11 Ben Ibilisi à tò gwe sa, ben malaikanɔ mò wà dɔ̀alɛ.

*Yesu nana a zīia zaa Galili
(Maa 1:14-15, Luk 4:14-15)*

12 Kè Yesu mà wà Yaaya kù wà dà kpésiaan, ben à tà Galili.

13 Èe v̄ɛɛ Nazareti dɔro, à gaa à v̄ɛɛ sèbe sae Kapɛnamu, Zɛbuluni boriinɔ kɔn Nafatali boriinɔ b̄usun,

14 lɛ yā kè annabi Isaya ò ke yānzi à bè:

15 Zɛbuluni boriinɔ kɔn Nafatali boriinɔ b̄usu, zaa ísīaa kpa ai Yoda baa k̄aa kpa, Galili b̄usu kè bori pāndenɔ kún pì,

16 ās gb̄ɛ kè ās kú gusiaa guunɔ gupura ìsi è, guu dɔ̀ b̄usu kè kú gaa lézī pì deenɔne sa.

17 Zaa gurɔ beeean Yesu nà waazikenaa à bè: À nòsɛ liɛ, kpata kè bò Luda kiia kà k̄i.

*Yesu iba káakunɔ sisina
(Maa 1:16-20, Luk 5:1-11)*

18 Kè Yesu e dɔɔ Galili sèbezi, à ḡɔn plaaanɔ è, v̄i kɔn dāaroo, Simɔ kè wè be Pita kɔn a dāaro Anduruo. Āsɔe táaru kpa sèbe pì guu, zaake sɔ̀ɔkɔnɔmɛ.

19 Ben Yesu bèné: À mó à témazi, mé a ke gb̄ɛweterinɔ ũ.

20 Zaa gwe ḡɔ ās n̄ táarunɔ tòn ās bò wà t̄èzi.

21 Kè à gaa aɛ, à ḡɔn plaa pāndenɔ è, v̄i kɔn dāaroo dɔ, Zebedi né Yemisi kɔn a dāaro Yohanao.

Aṣo kú góro'ite guu kṣn n̄ de Zebedi pìo, aṣo e n̄ táarunṵ kekεε. Yesu n̄ sísi,

²² ben aṣ n̄ de tò góro guu gwe gṵo, aṣ bṵ wà tṛzi.

Yesu yādanneṅa Galili

(Luk 6:17-19)

²³ Yesu ègṵ lili oo Galili bṵsun, è yā dañne n̄ aduakekpenṵ guu, è kpata kè bṵ Luda kiia baaru kpá, è gbēnṵ kēkṵa kṣn gyā bori sānda pínɡio.

²⁴ À tó dà Siria bṵsula pínɡi, ben wègṵ mṵṵne kṣn gbē kè aṣo gyā bori pínɡi kṣn wāwāao keεnṵ kṣn zĩdeenṵ kṣn gasindadeenṵ kṣn εrenṵ, ben è n̄ kēkṵa.

²⁵ Wà bṵ Galili kṣn Wétεmenkuri bṵsuo kṣn Yerusalemuo kṣn Yudeao kṣn Yoda baa kāa kpaao paripari wà tṛzi.

5

Aubarikadeenṵn Yesu ibanṵ ũ

(Luk 6:20-23)

¹ Kè Yesu parii pìnṵ è, à d̄idi s̄is̄ĩa. Kè à v̄εε, à ibanṵ mṵ à kiia,

² ben à nà yādanneṅaa à bè:

³ Aubarikadeenṵn gbē kè aṣ n̄ kēsāna dṵṵnṵ ũ, zaake kpata kè bṵ Luda kiia de n̄ pṵ ũ.

⁴ Aubarikadeenṵn pṵsiadeenṵ ũ, zaake Luda é n̄ làakari kpáéñe.

⁵ Aubarikadeenṵn gbē kè aṣ n̄ zĩnda bṵsanṵ ũ, zaake aṣmbe weégṵ anduna v̄ĩ.

⁶ Aubarikadeenṵn yāzede niderinṵ ũ, zaake aṣmbe aṣé kā.

⁷ Aubarikadeenṵn wēndadṵnnerinṵ ũ, zaake Luda é n̄ wēnda dṵ.

⁸ Aubarikadeenṵn nṵεpuradeenṵ ũ,

zaake aõmbe aõé wéε si Ludale.

⁹ Aubarikadeenɔn íbetemiderinɔ ũ,
zaake weé n̄ sísi Luda nénɔ.

¹⁰ Aubarikadeenɔn gbě kè wè ãa dańma
yãmaakena yãnzinɔ ũ,

zaake kpata kè b̀ Luda kiia de n̄ ṕ ũ.

¹¹ Aubarikadeenɔn a ũ,

tó wà a s̄s̄s̄, tó wà ãa dàawa,

tó wà yã zaa píngi òiawa ma yãnzi.

¹² À pɔnnaa ke à yáa dɔ, zaake a láada bíta ludambe.

Len wà ãa dà annabi kè aõ kú a ãanɔa le.

Yesu ibanɔn wisi ũ k̄n gupuraaɔ

(Maa 9:50, Luk 14:34-35)

¹³ Ámbe wisi ũ andunanε. Tó wisi i nnaa tà, dian weé ke nà à ḡw̄ wisi ũ dɔɔ? À ãre kee v̄i dɔro, séde wà kwéε gběɔ t́aa oa.

¹⁴ Ámbe gupuraa ũ andunanε. Wéte kè wà kàe s̄s̄s̄ musu è f̄õ ãḡõ utenaro.

¹⁵ Wè fitia na wà gbaka kúεaro. Wè di dabu musumε, le à guu pu gbě kè aõ kú uanɔne.

¹⁶ À guu pu gběɔne le, le aõ a maakenanɔ e wà a De kè kú musu t́ kpá.

Musa doka b̄k̄t̄ena

¹⁷ Àtonḡõ daa ma m̄ Musa doka k̄n annabinɔ yãɔ gboronlo. Mée ḿ gbororo, ma m̄ le mà papamε.

¹⁸ Yãpuraan mée ooare, ludambe k̄n t̄ɔt̄eo é ḡt̄e, m̄de doka p̄i w̄z̄ã féte ke a ṕ kete ke é ḡt̄ero, yã píngi é ke.

¹⁹ Beee yãnzi t́ gbě ḡi yá kè wà òiε p̄inɔ dokezi, baa à kè k̄s̄ãnańzi, t́ è da gběɔne aõ ke le, adee éḡõ k̄s̄ãnańzi kpata kè b̀ Luda kiia gběɔ t́eme. Tó

gbẽ kũna, tó è dańne le s̄, adee éḡõ bíta kpata kè b̀ò Luda kiia gbẽno té.

²⁰ Mée ooare, tó a yãmaakena de ludayádann̄erin̄o k̄n̄ Farisin̄o pól̄aro, é ḡẽ kpata kè b̀ò Luda kiia guuro.

Pɔf̄ena

²¹ Á mà wà bè yãdeen̄ne, āton gbẽ dero. Gbẽ kè gbẽ dè, weé yãkpae keo.

²² Mapi s̄, mée ooare, gbẽ kè p̄o f̄ẽ a gbẽdaaazi kà wà yãkpae keo. Gbẽ kè a gbẽdaaa s̄s̄ kà wà gáo gbãadeen̄o kiia. Gbẽ kè bè a gbẽdaaane m̄isaide s̄ kà à ḡẽ tén.

²³ Tó n m̄o ñ Luda gba p̄o a gbãgbãkiia, tó n d̄on gwe kè n gbẽdaaa n yã kũna,

²⁴ ñ n gba tó sa'okii ae gwe, ñ gá ñ agbaa kpá adeene ḡia, gbasa ñ m̄o ñ saa o sa.

²⁵ Tó n ibee e gaanyo yãkpæk̄ekiia, ñ ke kpakpaa ñ keo nna zaa zén, le àton n kpá yãkpæk̄eriaro yãnz̄i. Tó née ke lero, yãkpæk̄eri p̄i é n kpá dogaria, dogari é n da kpésiaan.

²⁶ Yápuraan mée oonne, né b̄o gwero ai ñ gá f̄ia boo píngi. Baa k̄ob̄o é ḡõ ténziro.

Zinak̄ena

²⁷ Á mà wà bè, àton zina kero.

²⁸ Mapi s̄, mée ooare, tó gbẽ no gbẽ gwà k̄n̄ laasuu pãdeo, adee zina k̄eon gwe k̄o.

²⁹ Tó n wée oplaa è tó ñ fu, ñ b̄o ñ z̄inna. N korana n m̄egu kezi maa de wà n m̄e píngi zu ténla.

³⁰ Tó n oplaa è tó ñ fu, ñ z̄õ ñ z̄inna. N korana n m̄egu kezi maa de n m̄e píngi tana ténla.

*Yìgidena**(Mat 19:9, Maa 10:11-12, Luk 16:18)*

³¹ Wà bè dɔ, tó gbě e gii a naõzi, à yìgidela kpáa.

³² Mapi sɔ, méé ooare, gbě kè gí a naõzi, tó èe ke à gɔpɔsɛ kènlo, à zã pì bé è tó à gɔ zinakeri ũ. Gbě kè nɔɔ kè wà gìzi sè sɔ zina kèn gwe.

Ladana

³³ Á mà wà bè yádeenɔne dɔ, aɔ yá kè aɔɔ sì kɔn Diio papa, aɔton fuaro.

³⁴ Mapi sɔ, méé ooare, àton la da sero. Àton yá sí kɔn ludambɛero, zaake Luda kiblekitame,

³⁵ ke anduna, zaake Luda tintime, ke Yerusalemu, zaake Kína isi wéteme.

³⁶ Nton yá sí kɔn n mioro, zaake né fɔ ò n mìkã mèn doo pura kũ ke ò à sia kũro.

³⁷ Ágae be ee ke auo. Yá kè de beelaa bò à zaaa guumɛ.

*Gěbɔna**(Luk 6:29-30)*

³⁸ Á mà wà bè, wà wée fía bo kɔn wéeo, swaa kɔn swaao.

³⁹ Mapi sɔ, méé ooare, àton gěe bo gbě kè zaaa kèareero. Tó gbě n swãn kè n gasu ɔplaaa, ò à doo dɔne dɔ.

⁴⁰ Tó gbě yezi à n dansiki yákpae kenyo, ò n utadaa tóne dɔ.

⁴¹ Tó gbě gã nàmma ò aso séare kiloo do, ò gáone kiloo plaa.

⁴² Tó gbě pɔ wée kemma, ò kpáa. Nton gbě kè yezi à pɔ sêkamma tẽro.

*Yena ibɛzi**(Luk 6:27-28, 32-36)*

43 Á mà wà bè, àgõ ye a gbēdaaazi, à za a ibeεn.

44 Mapi s̄, mée ooare, àgõ ye a ibeεnɔzi, à adua ke gbē kè āè wée tāawaanɔne,

45 le à gõ a De kè kú musu nénɔ ũ yāpura. Zaake è ɔfāntē bɔ gbē zaaanɔne kōn gbē maaanɔ n̄ píngi, è lou ma taarisaideenɔne kōn taarideenɔ n̄ píngi.

46 Tó gbē kè āo yeaziinɔn á yeñzi, é láada ke e Luda kiias̄? Baa be'ɔsirinɔ è ke leeroo?

47 Tó a gbēnɔn eè ì kpákpañma nt̄ē, bó á deo gbē pāndenɔlaa? Baa kifinɔ è ke leeroo?

48 Beee yānzi àgõ kuu papana, lán a De kè kú musu kuu papana nà.

6

Gbadana

1 À làakari ke a dɔnzi yākεna gupuraaazi. Àton ke gbēntee wée yānziro. Tó ée keε le, é láada e a De kè kú musu kiiaro.

2 Tó née gba daa takaasideenɔne, n̄ton a kpàakpa ke lán m̄nafikideenɔ bàro. Āè ke aduakεkpenɔ guu kōn gāalenɔ, le gbēnɔ n̄ tó nnaa sí yānzime. Yāpuraan mée ooare, ā n̄ láada èn gwe kò!

3 Mpi, tó née gba daa takaasideenɔne, n̄ton tó n ɔzeε d̄s lán n ɔplaa e keε nàro.

4 N̄ tó n gbadana ke asiiyā ũ, n De kè asiiyā d̄sɔ é à fīa bonne.

Aduakεna (Luk 11:2-4)

5 Tó ée adua keε, àtongõ de lán m̄nafikideenɔ bàro. Āègõ yezi wà adua ke zena aduakεkpen kōn zé̄nkpak̄ɔanɔ, le gbēnɔ n̄ e yānzi. Yāpuraan mée ooare, ā n̄ láada èn gwe kò!

⁶ Mpi, tó nées adua kee, ñ gē n kpé guu, ñ gbà tata, ñ wées ke n De kè kú gwe asii guua, n De kè asiiyá d̄o é sínyo.

⁷ Tó ée adua kee, àton yā b̄e pari lán kifiin̄o bàro. Aṣèḡo daa ñ yāb̄ena parii guun Luda é sínyo.

⁸ Àtonḡo de lán ñ bàro, zaake a De p̄o kè á à nii v̄i d̄o ai àḡo gá gbekaa.

⁹ Àgae adua ke lán kè bà:

Wa De kè kú musu,
ñ tó wàḡo d̄o kè n tó adona.

¹⁰ Ñ tó kpata kè b̄o n kiia b̄o gupuraa,
wà n p̄yezi ke anduna guu,
lán wè ke zaa musu nà.

¹¹ Ñ wa gba ú kè wé ble gbàa.

¹² Ñ wa taarin̄o kēwe,
lán weè kē gbē kè aṣ taari kēween̄e nà.

¹³ Ñton tó wà fu yāgwanaaro,
ñ wa sí à zaaaa.

¹⁴ Tó a gbēn̄o taari kēñne, a De kè kú musu é a p̄o kēare se.

¹⁵ Tó ée gbēn̄o taarin̄o kēñne s̄ro, a De é a taarin̄o kēarero.

Léyina

¹⁶ Tó á léyina s̄o, àton uu sisi lán m̄nafikideen̄o bàro. Aṣè ñ uu yāk̄ote le gbēn̄o ḡo d̄o kè aṣ léyina yānzi. Yāpuraan mée ooare, aṣ ñ láada èn gwe kò!

¹⁷ Mpi, tó ñ léyina, ñ uu pípi, ñ n̄osi māmamma,

¹⁸ le gbēn̄o tón d̄o ñ léyinaro, sé n De kè kú asii guu baasiro. N De kè asiiyá d̄o é à f̄ia bonne.

Auzikiyá

(Luk 11:33-36, 12:33-34, 16:13)

19 Àton auziki kakõaazi anduna guu kèro, gura kè kòkòno è pò yakan, póno è kõtē kpán bensõ kpáino è gu fõ aõ póno séen.

20 À a auziki kakõa ludambe, gura kè kòkòno è pò yakanlo, póno è kõtē kpánlo bensõ kpáino è gu fõ aõ póno séenlo.

21 Zaake guu kè n auziki kún, gwen n làakari ègõ kún se.

22 Wéen mè fitia ũ. Tó n wée aafia, n mè píngi égõ gupuraa ũ.

23 Tó n wée gbāaro sõ, n mè píngi égõ gusiaa ũ. Tó gupuraa kè n kúna de gusiaa ũ, gusiaa pì bíta.

24 Gbēke è fõ à do dii mèn plaaaziro, zaake eé za gbē doon àgõ ye gbē doozi, kesõ eé na gbē dooa à kya ká gbē doon. É fõ àgõ do Ludazi kōn ooo ledoro.

Ludanaanekena (Luk 12:22-31)

25 Beee yānzi mée ooare, àton a wèndi kàhān ke à be bón wé ble ke bón wé miro. Àton mè kàhān ke à be bón wé daro. Wèndi de pòbleelaroo? Mè de pòkāsāalaroo?

26 À gwa bāanõa. Aõe pò tōro, aõe pò kēro, aõe pò ká dõ guuro, mode a De kè kú musu è pòblee kpámma. Á bēe vī maamaa de bāanõlaroo?

27 A té, dé bé eé fõ à a wèndi gbāa kaara, baa guro do, a kàhānkena guuu?

28 Bóyānzin eè pòkāsā kàhān kezi? À lá vúdeenõ gwa sèn lán aõ de nà. Aõe zīi kero, aõe buu tāro,

29 mode mée ooare, baa Sulemanu kōn a auzikio, èe uta da à maaa kà aõ ke ũro.

30 Sèla kè kuu gbàa eé té kù ziaa, lán Luda è pò nazi le nà, amɔa ludanaanekēsānadeenɔ, weé a pò o dɔ́ɔ?

31 Beee yānzi àton pòke kàhān ke à be bón wé ble ke bón wé mi ke bón wé daro.

32 Kifiinɔn pò pìnɔ pínɡi yā è dɔ́nne ae. Zaake a De kè kú musu dɔ́ kè pò pìnɔ kɔ́ siao,

33 à tó kpata kè bò à kiia kɔ́n à yāzedeo dɔare ae gĩa, eé pò pìnɔ kaaraare dɔ́ pínɡi.

34 Beee yānzi àton ziaa kàhān kero, zaake ziaa a zīnda yā dɔ́. Guro pínɡi yā'ɔamma m̀a.

7

Kɔ́ taari'ena (Luk 6:37-38, 41-42)

1 Àton gbě taari ero, Luda é a taari e sero.

2 Zaake lán nɛè gbě taari e nà, len Luda é n taari e le. Zaka kè n eè yɔ́nɛn eé yɔ́nne.

3 Bóyānzi nɛé sèburu kè da n gbědaaa wéen eezi, bensɔ́ nɛé líkusu kè da n wéen yā daaroo?

4 Kè líkusu da n wéen, à kè dia né be n gbědaaanɛ à tó n sèburu kè da à wéen bɔ́nɛ?

5 Mɔnafikide! N líkusu kè da n wéen bɔ́ gĩa, né gbasa n guu e wásawasa, le n e n sèburu kè da n gbědaaa wéen bɔ́nɛ.

6 Àton Luda pò kpá gběenɔaro le aɔton sɔ́kpa wà a kari kero yānzi. Àton a gbè bèedeenɔ zu alɛdenɔnero le aɔton taa o'oaro yānzi.

Wéekena (Luk 11:9-13)

7 À wée ke, Luda é kpáawa. À wete, é e. À gbà lé, Luda é wẽare.

8 Zaa ke gbẽ kè wée kèn wè kpáa, gbẽ kè wete s̄ è e. Gbẽ kè gbà lèn weé wẽne.

9 A té, dé bé eé gbè kpá a néa, tó à buredi wée kèa?

10 Tó à kpò wée kèa s̄, eé mlè sé à kpáa?

11 Baa k̄n a zaa ke, á pó maa kpana a n̄n̄a d̄. Weé a De kè kú musu pó maa kpana gbẽ kè ā wée kèan̄a pó o d̄ó?

12 À ke gbẽn̄ne lán á yezi ā keare nà. Musa doka k̄n annabin̄o yān̄o mìn gwe.

Zéle kpaatoo

(Luk 13:24)

13 À gẽ zéle kpaatoo guu. Zé kè à lé yàasa ben à m̄porokii v̄i è gányo kaatena guume. Been gbẽ paridee e se.

14 Zé kè è gányo w̄endi guu lé kpaato à nak̄ana, bens̄o gbẽ kè ā è wà sēen̄o pariro.

Gbẽ d̄na a yākenaa

(Luk 6:43-44, 13:25-27)

15 À làakari ke annabi egēen̄zi. Ā è mó a kiia s̄a báao dana, m̄de lewan n̄aderin̄on n̄ ũ.

16 É n̄ d̄ n̄ yākenaa. Wè geepi bo lè líaro. Wè kākāa e babane líaro.

17 Lí maaa è né nnaa i, lí zaaa è né gina i.

18 Lí maaa è f̄ à né gina ìro, lí zaaa è f̄ à né nnaa ìro.

19 Wè lí kè è né maaa iroo z̄ wà zu té guume.

20 Leme é n̄ d̄ n̄ yākenaa le.

21 Èe ke gbẽ kè ègõ ma sisii Dii, Dii, bé eé gẽ kpata kè bò Luda kiia guuro, sé gbẽ kè è ma De kè kú musu poyezi kee.

22 Yákpækegurɔ zĩ gbẽ parideenɔ é bemε: Dii, Dii, wa Luda yã ònne kɔ̃n n tɔo né! Wa zĩnnɔ gòm̃ma kɔ̃n n tɔo né! Wa dabuyãnɔ kè pari kɔ̃n n tɔo né!

23 Mé beñne wásawasa: Má a dõ zikiro. À gumala zaakerinɔ!

Kpébori gɔ̃n plaaanɔ

(Luk 6:47-49)

24 Beee yãnzì gbẽ kè à ma yã kènɔ mà, ben à zĩi kèa de lán gbẽ làakaridee kè à a kpé bò gbèa bàme.

25 Kè lou mà, í dàgula, ìa kàka à sù kpé pìà, ben èe léero, kè wà à εε dàε gbèa yãnzì.

26 Gbẽ kè ma yã kènɔ mà, ben èe zĩi kearoo de lán mìsaidee kè à a kpé bò bùsu'ãatèa bàme.

27 Kè lou mà, í dàgula, ìa kàka à sù kpé pìà, ben à gbòro à lèe bìtimm.

Yesu iko

28 Kè Yesu yã beeenɔ ò à yàa, à yādannεna bò parii saε,

29 zaake èe yã dañne lán ludayādannerinɔ bàro, à dàñne ikoome.

8

Kusu kèkɔ̃ana

(Maa 1:40-45, Luk 5:12-16)

1 Kè Yesu pìta sìsĩa, parii tézi.

2 Ben kusu ke mò à kùε à aε à bè: Dii, tó ní yezi, né fɔ̃ ò ma kèkɔ̃a wásawasa.

3 Yesu ɔ bò à kèa à bè: Má yezi. Ñ gõ wásawasa. Zaa gwe gɔ̃ à kusu yàa.

4 Ben Yesu bène: Ìnton o gbêke maro. Ìn gá ìn n zĩnda ɔɔa sa'orinε, ìn sa'opɔ kè Musa diε kpá n kékɔana sèeda ù gbēnɔnε.

*Sozanɔ gbēnsi zĩkeri kékɔana
(Luk 7:1-10)*

5 Kè Yesu e gēε Kapenamε, ben Romu sozanɔ gbēnsi mò à kiia, a wée kèa

6 à bè: Dii, ma zĩkeri daena be, à kòò kù, mè e ɔɔa maamaa.

7 Ben Yesu bène: Mé gá mà à kékɔa.

8 Ben gbēnsi pì bène: Dii, mée ká ìn gá ma bero. Ìn yā ò dé, ma zĩkeri é kékɔa.

9 Zaake mapi se, wà iko vīmame, ben má iko vī sozanɔa. Mèè o aɔ gbē doonε à gá, è sɔ gá. Mèè o à pāndenε à mó, è sɔ mó. Mèè o ma zĩkerinε à kè ke, è sɔ ke.

10 Kè Yesu yā pì mà, à bò à saε, ben à bè gbē kè aɔ tēzinɔnε: Yāpuraan mée ooare, mée e gbêke ma náanε kè le Isarailinɔ téro.

11 Mée ooare, gbēnɔ é bɔ ɔfāntēbɔε kpa kɔn ɔfāntēgēkpen kpaaɔ paripari aɔé mó pó ble kɔn Ibraĩo kɔn Isaakuo kɔn Yakubuo kpata kè bò Luda kiia guu.

12 Gbē kè aɔ de yā wàgɔ kú kpata pì guunɔ sɔ, wée ñ zu bàazi gusiaa guumε. Gwen aɔé ɔɔ dɔn wà ɔ di ñ musu.

13 Ben Yesu bè sozanɔ gbēnsi pìnε: Ìn tá be. À kenne lán n ma náanε kè nà. Ben à zĩkeri pì gbāa kù gurɔɔ màa gɔɔ.

*Gyāreenɔ kékɔana paripari
(Maa 1:29-34, Luk 4:38-41)*

14 Yesu gàa Pita be, ben à è à naõ daa daena, èe mèwãaa kεε.

15 Kè à ɔ kè à ɔa, ben à mè yĩ kù, ben à fèε à póblee kènε.

16 Kè uusie kè, ben wà mònε kōn zĩndeeno pari-pari, ben à zĩn pìnɔ gòmáa kōn yā'onao, à gyāreeno kèkōa n pínɡi.

17 Len yā kè annabi Isaya ò pàpa ε à bè:

À wa gbāasaikεε sè,
à wa gyāano kèwa.

*Gbè kè aõ yezi wà té Yesuzino
(Luk 9:57-62)*

18 Kè Yesu è parii kàkōaazi, ben à bè a ìbanonε: Wà bikū sèbe baa.

19 Ben ludayādanneri ke mò à bè Yesunε: Danneri, guu kè née gaan pínɡi méɡõ ténzi.

20 Yesu bène: Gbēngboonɔ n tò vī, bāanon n sà vī, Gbēntee Né sō ìampakii vīro.

21 Ben ìba pānde bène: Dii, n tò ai ma de kpá guuzi gĩa.

22 Ben Yesu bène: N tэмazi. N tò gèno n gèno vīi.

*Yesu zàga'ĩa zεna
(Maa 4:35-41, Luk 8:22-25)*

23 Yesu gè góro'ite guu, ben à ìbanɔ tèzi aõ dà zén.

24 Kāndo zàga'ĩa gbāaa kàka sèbela, í e vīvīi èe kakaa n góron. Yesu e ii oo,

25 ben à ìbanɔ sōzi, aõ à vù wà bè: Dii, n wa mì sí, wée kaatεmε.

26 Ben à bènε: Ludanaanεkēsānadeeno! À kè dia á vīa vī lεε? Ben à fèε à gi ìanε kōn ío, ben guu yì kítikiti.

27 Yā pì b̀ gbē p̀nɔ sae ā b̀: Gbē kparee taka boriin yè? Baa ïa k̄n ío è à yā mame.

Zĩnɔ gēna alɛɛnɔ guu
(*Maa 5:1-20, Luk 8:26-39*)

28 Kè Yesu bikù baa k̄a kpa Gadara b̀sun, zĩnde ḡɔn plaa kenɔ b̀ mirakpetea, ā m̀ wà dààè. Āɔ p̄sĩ maamaa, gbēke è f̄ à b̀e gwero.

29 Ā wii lè wà b̀: B̄n wá v̄i k̄ ɔzĩ, Luda Né? N m̀ wée t̄awa kè ai à gurɔ ḡ kán yó?

30 Alɛɛ kp̄asa b̄ita kúnyo k̄aa, āɔe p̄ blee.

31 Ben zĩn p̀nɔ agbaa kpà Yesune wà b̀: Tó n p̀ewa, ñ wa gbare alɛɛ kp̄asa k̀k̄aa guu.

32 Ben Yesu bèñne: À gá. Ben ā gòmma ā ḡè alɛɛnɔ guu. Ben alɛɛ kp̄asa p̀ wì bào píngi, ā sòro s̄is̄igeezi, ā s̄i s̀ben, ben ā ḡaga í guu gwe.

33 Ben alɛɛd̄arinɔ bàa lè wà ḡè wéte guu, ā yā p̀nɔ t̄kèñne k̄n yā kè zĩdeenɔ lèo píngi.

34 Ben wétedeenɔ b̀e wà ḡaa da Yesule ñ píngi. Kè ā à è, ā agbaa kp̄ane kè à b̄ñne ñ b̀sun.

9

Gbē kaena k̄k̄šana
(*Maa 2:1-12, Luk 5:17-26*)

1 Yesu ḡè ḡoro guu, à èara à s̀be bikù à kà a be wéte.

2 Ben gbēkenɔ m̀ne gbē kaena daena gȳaresɛb̄n. Kè Yesu è āɔ a náane v̄i, ben à b̀ gbē kaena p̀ne: Ma gbē, ñ n làakari kp̄áe! N durunɔ k̀mma.

3 Ludaȳadanneri kenɔ kú gwe, ben āɔ ò ñ ǹse guu wà b̀: Gbē beee e d̄kke Ludaome.

4 Yesu ní laasuu dǔ, ben à ní lá à bè: Bóyǎnzi ée laasuu zaaa léε a nòse guuzi?

5 Tó ma bè, à durunnɔ kèa ke tó ma bè, à fεε à táa o, à kparee bé à aagaa?

6 Má ò lé lé àgǔ dǔ kè Gbēntee Né durunkēnnena iko vī ɔɔte kème. Ben à bè gbē kaena pìne: Ñ fεε ñ n daεbɔ sé ñ tá be.

7 Ben à fεε à tà be.

8 Kè parii è lé, vīa ní kǔ, aǔ Luda kè iko beee taka kpà gbēnteenɔa tó bò.

Matiu sisina

(Maa 2:13-17, Luk 5:27-32)

9 Yesu bò gwe, èe gēteε, ben à gbē kè wè be Matiu è vεena a be'ɔɔsikpen. À bène: Ñ mó ñ témazi. Ben à fεε à tèzi.

10 Kè Yesu e pó blee à be, be'ɔɔsirinɔ kǔn durunkerinɔ kú gwe pari, aǔe pó bleeo kǔn à ibanɔ lèdo.

11 Kè Farisinɔ è lé, ben aǔ à ibanɔ là wà bè: Bóyǎnzi a dii e pó blee kǔn be'ɔɔsirinɔ kǔn durunkerinɔzi?

12 Kè Yesu yā pì mà à bè: Gbē kè aafia vīi bà kú kǔn likita yāoro, sé gyāree.

13 À gá à laasuu lé yā kè kēna Luda yān beee mizi wà bè: Kǔ wēndagwanan má yezi, èe ke sa'onanlo. Mée mó gbē maaanɔ sísiro, sé durunkerinɔ.

Léyina

(Maa 2:18-22, Luk 5:33-39)

14 Ben Yaaya Batisikeri ibanɔ mò aǔ Yesu là wà bè: À kè dia wapinɔ kǔn Farisinɔ weè lé yi, ben ñ ibanɔ è yi seroo?

15 Ben Yesu yā lèkōziíne à bè: Nɔseri gbēno é pɔsiaa kɛ gurɔ kè à kúnɔyo nɔse guun yó? Auo, mɔde à gurɔ é mó kè weé nɔseri pì bɔ n̄ té, gbasa aṣé lé yi sa.

16 Gbēke è uta zii nambata na kɔn póle dufuoro, zaake uta dufu é sɔkōzi à kēkōre, à zii fōna é kaara.

17 Wè geepiwē dufu ká tūu zii guuro. Tó wà kè le, tūu é pūtāme, wēe pì é kwéé, tūu é yaka. Auo, wè geepiwē dufu ká tūu dufu guume, aṣégō maa n̄ píngi.

Nénɔkparɛ fɛɛ à bɔna gaan kɔn nɔgbē kè ɔ kè Yesu utaa

(Maa 5:21-43, Luk 8:40-56)

18 Gurɔ kè Yesu e yā beeno oóne, gbāade ke mò à kùe à aɛ à bè: Ma nénɔgbē gà tia. N̄ mó n̄ ɔ kea, eégō kú wèndio.

19 Ben Yesu fɛɛ à tēzi kɔn a ìbanɔ.

20 Nɔgbē kee kú gwe, aru è bɔea à kà wè kuri awɛɛplaa. À mò à ɔ kè Yesu uta léa à kpɛɛ kpa.

21 Zaake à bè: Baa tó ma ɔ kè à utaa dé, mé kēkōa.

22 Yesu liɛ à à è, ben à bè: N̄ n làakari kpáɛ, nɔgbē! Ma náanɛ kè n̄ kè bé à n kēkōa. Gwe gōɔ nɔgbē pì kēkōa.

23 Kè Yesu kà gbāadee pì be, à è wèe kure pɛɛ, parii kī dɔ.

24 Ben Yesu bè: À a zīnda gá. Né pì e garo, èe ii oome. Ben aṣɔe à lalandi kɛɛ.

25 Kè wà pè gbēnoa aṣ b̀de bàazi, ben Yesu gè kpén, à né pì kú a ɔɔa, ben à fɛɛ.

26 Ben yā pì baaru dà bùsu pìla píngi.

V̄ianɔ kēkōana

27 Kè Yesu b̀ò gwe, v̀ia g̀õn plaaanõ t̀ézi k̀õn wiio wèe bee: Ñ wa ẁénda gwa, Dauda Bori!

28 Kè Yesu kà b̀e, v̀ia p̀inõ s̀õzi, ben à ñ lá à b̀è: Á ma náane v̀i k̀è mé f̀õ mà ỳã p̀i keareó? Aõ wèàla wà b̀è: Λεμε, Dii.

29 Ben à õ k̀è ñ ẁéεa à b̀è: Àg̀õ deare lán a ma náane k̀è nà.

30 Ben aõ ẁéε guu è. Yesu kp̀àk̀éñzi à b̀è: Àton o gb̀éke maro.

31 Baa k̀õn beeeo aõ gàa wà à baaru f̀àak̀õa bùsu p̀in píngi.

Néne naende k̀ék̀õana

32 Gurõ k̀è v̀ianõ e b̀õεε, wà mò Yesune k̀õn z̀inde k̀è à néne naenaõ.

33 Kè Yesu z̀in p̀i g̀òa, ben à ỳã ò. Ỳã p̀i b̀ò parii saε aõ b̀è: Wée ỳã beee taka e Isarailinõ bùsun ỳãro.

34 Ben Farisinõ b̀è: È z̀in gońma k̀õn z̀innõ k̀ina gb̀ãaaomε.

Yesu gb̀enõ ẁéndadõna

35 Yesu gàa ẁétenõa k̀õn lakutunõ píngi, à ỳã dàńne ñ aduakεkpεnõ guu, à kpata k̀è b̀ò Luda kiia baaru nnaa kp̀àńne, à gyáreenõ k̀ék̀õa ñ píngi k̀õn gb̀ãasaideenõ ñ píngi.

36 Kè à parii è, ben aõ k̀ènε ẁénda, zaakε aõ kú bídin aõ lik̀õa lán s̀ãa k̀è aõ dàri v̀iroomõ bà.

37 Ben Yesu b̀è a ibanõne: P̀ókεkena bita, mode z̀ikerinõ pariõ.

38 À ẁéε ke Buradeea le à z̀ikerinõ gbare aõ a p̀ó kεkε.

10

*Yesu zìri gṣṣon kuri awεεplaaanṵ diena
(Maa 3:13-19, Luk 6:12-16)*

¹ Yesu a ìba gṣṣon kuri awεεplaaanṵ sìsi, ben à ñ gba iko aṣ zīnnṵ gońma, aṣ gyáreenṵ kēkṣa kṵn gbāasaideenṵ ñ píngi.

² Zìri gṣṣon kuri awεεplaa pìnṵ tónṵn yè: Gbē káaku Simṵ kè wè benε Pita kṵn à dāaro Anduruo, Zebedi né Yemisi kṵn à dāaro Yohanao,

³ Filipi, Batṵbmiu, Tomasi, be'ṵṵsiri Matiu, Alafeu né Yemisi, Tadeu,

⁴ Simṵ Aĩade kṵn Yudasi Isikariṵti kè bṵ à kpeεo.

*Yesu zìrinṵ zīna
(Maa 6:7-13, Luk 9:1-6)*

⁵ Kè Yesu e gṣṣon kuri awεεplaa pìnṵ zīi, à bèńne: Àton gá bori pāndenṵ kiiaro. Àton gē Samaria wétεnṵ guuro.

⁶ À gá Isaraili kè aṣ sàsá lán sāa bànṵ kiia.

⁷ À gá àgṵ waazi keε àgṵ gaa à be: Kpata kè bṵ Luda kiia kà kīi!

⁸ À gyáreenṵ kēkṣa, à gènṵ fεε bṵna gaan, à kusunṵ kēkṣa wásawasa, à zīnnṵ gońma. Lán á è pókekpasai nà, à keńne pókesisai.

⁹ Àton ṵṵ da a bṵkṵnlo.

¹⁰ Àton bṵkologomma séro ke uta plaadee ke kyatee ke gò, zaake zīkeri kṵ sio à a pṵblee e.

¹¹ Wétε kè é kán píngi ke lakutu, à gbē maaa wete à pitaa, àgṵ kú gwe ai à gá gēo zéla.

¹² Tó a gē ua guu, à ì nnaa kpámma.

¹³ Tó uadeenṵ kṵ sio, a ì nnaa é gṵńne. Tó aṣṵe kṵ sío sṵro, a ì nnaa é εara à sṵkpaawa.

14 Guu kè wèe a sín ke wèe swā kpá a yāziro, à bɔ ua ke lakutu pìn à lutɛ gogo a gbánɔa.

15 Yápuraan méε ooare, yákpæκεgurɔɔ zĩ wétamma kè Sɔɔmu kɔn Gɔmɔradeenɔ é ee égɔ sàɔ de wéte pì deenɔ póla.

*Yá kè eé Yesu ibanɔ le onnena
(Maa 13:9-13, Luk 21:12-17)*

16 Méε a zĩ lán sãanɔ bà lewannɔ téme. Àgɔ làakari vĩ lán mlènɔ bà, àgɔ de yákekerisaideenɔ ù lán pɔtɛenɔ bà.

17 À làakari ke gběnteenɔzi, zaake aóé a kúkú wà a na yákpæκεrinɔne n̄ ɔzĩ, aóé a gběgbě n̄ aduakekpenɔ guu.

18 Weé gáao b̀usu gběnsinɔ kɔn ḱinanɔ kiia ma yānzi. Égɔ deńne ma s̀edadeenɔ ù kɔn bori pāndenɔ.

19 Tó wà a kparímma, àton yā kè é o ke yā kè é linímma damu kero. Zĩ beea Luda bé é yā kè é oo da a lén.

20 Èe ke áambe é yā oro, a De Nini bé éé yā da a lén.

21 Vĩi kɔn dāaronɔ é kɔ kparímma wà de. Denɔ é bɔ n̄ nénɔ kpeε. Nénɔ é bɔ n̄ denɔ kɔn n̄ danɔ kpeε wà n̄ de.

22 Gbě píngi é zaagu ma yānzi, mode gbě kè zena gbāa ai à gurɔ léa é m̀sina e.

23 Tó wèe wéε t̄aaawa wéte ken, à bàa lé à tá à pānden. Yápuraan méε ooare, é gá Isarailinɔ b̀usu wétənɔ guu à yāa píngi, Gběntee Né é gĩake à mó.

24 Ìba ègɔ de a dannerilaro. Zĩri ègɔ de a diilaro.

25 Tó ìba a yādanneri gwena lè ke tó zĩri a dii gwena lè, beee mò le. Tó wà tó kpà ua b̀edeene

Belezεbubu, t́ k̀ è à zaaa de beelaan weé kpá à bεdeenε.

Zena k̀n Yesuo gb̀nε aε
(Luk 12:2-9)

²⁶ Àton v́a keńnero. Pókee kuu utena k̀ è é bɔ gupuraaaro. Asiiyá kee kuu k̀ weé gí d̄ziro.

²⁷ À yá k̀ m̀eε ooare gusiaan o gupuraa. À yá k̀ èé maa kpáikpái kpàakpa ke gāale.

²⁸ Gb̄ k̀ è āè m̀baa kaate, m̀de āè f̄ wà ninii d̀roonε, àton v́a keńnero. À v́a ke Ludanε k̀ èé f̄ à nini k̀n m̀o kaate té guu píngi.

²⁹ Wè sātē m̀en plaaa yá k̀bɔ donloo? M̀de ā ke è léε t̀ote a De yád̄na sairo.

³⁰ Baa a m̀k̄nε, à à lé d̄.

³¹ Beee yānzi àton v́a kero. A b̀eε de sātē pariinla.

³² Gb̄ k̀ è z̀mao gb̀nε aε, mé zεo ma De k̀ kú musu aε.

³³ Gb̄ k̀ è lé s̀mazi gb̀nε aε s̄, mé lé sézi ma De k̀ kú musu aε.

K̀k̀k̄ana Yesu yānzi
(Luk 12:51-53, 14:26-27)

³⁴ Àtonḡ daa ma m̀ le gb̀nε ḡ nna k̄o anduna guunlo. M̀eε m̀ le gb̀nε ḡ nna k̄o yānzinlo, sé f̄ena k̄zi.

³⁵ Ma m̀mε, le ḡgb̄ bɔ a de kpεε, nɔgb̄ bɔ a da kpεε, nɔzāree bɔ a zā da kpεε.

³⁶ Gb̄ bεdeenε é ḡ à ibεenε ũ.

³⁷ Gb̄ k̀ è ye a de ke a dazi demalaa e ká àḡ de ma ìba ũro. Gb̄ k̀ è ye a néḡgb̄ ke a nɔgb̄zi demalaa e ká àḡ de ma ìba ũro.

38 Gbē kè èe a líkpangbāroo sé àgõ téomaziro, adee e ká àgõ de ma ìba ũro.

39 Gbē kè à a wèndi kūna, adee é korazi. Gbē kè gí a wèndizi ma yānzi sō, adee égõ wèndi vī.

Láada ena yā

(Maa 9:41)

40 Gbē kè à a si ma simε. Gbē kè ma si sō, adee gbē kè ma zīi sīmε.

41 Gbē kè annabi sī a annabikε yānzi é annabi láada e. Gbē kè gbē maaa sī a maake yānzi é gbē maaa láada e.

42 Baa í yīin, gbē kè né kèkiino doke gbà ma ìbakεε yānzi, yāpuraan méε ooare, adee é kora a láadaziro.

11

Yaaya Batisikeri zìrinɔ

(Luk 7:18-35)

1 Kè Yesu yā beenɔ dà a ìba gōon kuri awεεplaaanɔne à yāa, à bò gwe, à gāa waazi kε n wétεnɔ guu, èe yā daańne.

2 Zaa kpésiaan Yaaya Kirisi yākenanɔ mà, ben à a ìba kenɔ zì

3 aǎ à la, àambe gbē kè eé mó ũs, ke wàgõ wée dɔɔ gbē pāndezimε?

4 Ben Yesu wèńla à bè: À gá yā kè ée maa ée ee gbā Yaayanε à be,

5 vianɔɔ e guu ee, εrenɔɔ e táa oo, kusunɔɔ e kékōa, swādoonɔɔ e yā maa, gènɔɔ e fεεε, takaasideenɔɔ e baaru nna waazi maa.

6 Aubarikadeen gbē kè è fu ma yāaroo ũ.

7 Kè Yaaya zìrinɔ tà, Yesu Yaaya yā ò pariine à bè: Bón a gaa gwa gbáan? Kàba kè ïa e nigāan yó?

⁸ Bón a gaa gwa saa? Gbē kè pókāsā zāe danan yó? Pókāsāmaadarinò ègō kú kíbeme.

⁹ Bón a gaa gwa saa? Annabin yó? Leme! Mée ooare, à de annabila se.

¹⁰ Zaake Yaayan wà à yā kè Luda yān wà bè: Mé ma ziri gbare n ā le à zé kekenne.

¹¹ Yápuraan mée ooare, nɔgbē né'ina guu gbēkee e bɔ à kà Yaaya Batisikeri ūro. Baa kōn beeeo gbē kè de gbē kpædee ũ kpata kè bò Luda kiia guu deàla.

¹² Zaa gurɔɔ kè Yaaya Batisikeri nà waazikenaa ai mɔna gbāa, wèe kōdee kee wà gē kpata pìn, ben kùgbāadeenɔɔ e gēen.

¹³ Musa kōn annabinò píngi gĩake wà à yā ò ai à gà pé Yaayaa.

¹⁴ Tó é f̄ à sí, Yaaya pì bé à Ilia kè wà bè eé mó ũ.

¹⁵ Gbē kè swā vī à ma.

¹⁶ Bón mé t̄orìgbēnò lékōzio? Aō de lán né kè aō kú yàra guu aōe lé zuukōzinò bà

¹⁷ wèe bee:

Wa kure pèare, ée ò wāro,
wa wēnda lè siare, ée sósobi kero.

¹⁸ Zaake Yaaya mò, èe burēdi sóro, èe wēe miro, ben wà bè zīndeeme.

¹⁹ Kè Gbēntee Né mò, è pó ble, è í mi, ben wà bè: Guturu wēmirimē, be'ɔɔsirinò kōn durunkerinò gbēnname! Mòde wè òndō d̄ a yākename.

*Yesu zɔkákana wéte kenɔ deenzi
(Luk 10:13-15)*

²⁰ Ben Yesu f̄e à zɔka kà wéte kè à a dabuyā paridee kènno gbēnzi, kè aōe ní nòse liero yānzi à bè:

²¹ Wāiyoo Kɔrazīdeenò! Wāiyoo Betesaidadeenò!
Tó ma dabuyā kè má kè a ténò kè Taya kōn Sidō yā,

le wéte pí deenɔ pókāsāanɔ dàdańla, aɔ vèe tubura à gí kè nòseliena sèeda ũ.

²² Mée ooare, yākpaekegurɔ zĩ a wéetamma égɔ de Tayadeenɔ kɔn Sidɔdeenɔ pɔla.

²³ A Kapenamudeenɔ sɔ é gbā à zɔ Ludaan yó? Weé ɔ sɔazi ai gèwāan. Zaake tó wà dabuyā kè má kèareenɔ kè Sɔɔmu yā, le à kuu ai kɔn a gbāao.

²⁴ Mée ooare, yākpaekegurɔ zĩ a wéetamma égɔ de Sɔɔmudeenɔ pɔla.

*Kámmabona Yesu kiia
(Luk 10:21-22)*

²⁵ Zĩ beea Yesu bè: Baa, musu kɔn tɔtɔo Dii, ma n sáabu kè, kè n yā beeenɔ ùte yádɔrinɔne kɔn ɔndɔrinɔ, n bɔo kyódɔrisainɔne.

²⁶ Lemɛ, Baa, zaake n pɔyezinameɛ.

²⁷ Ma De pɔ píngi nàme ma ɔzĩ. Gbēkee Luda Né dɔro, tó èe ke De Luda baasiro. Gbēkee De Luda dɔro, tó èe ke à Né kɔn gbē kè Né pí yezi à à ɔɔańnenɔ baasiro.

²⁸ À mɔ ma kiia amɔa kè á aso sɛna a kpasanɔ píngi, mé a gba zé à kámma bo.

²⁹ À ma gbóngo sé à yā dada ma kiia, a làakari é kpáɛ, zaake má buse bensɔ ma nòse yĩ.

³⁰ Ma gbóngo sɛna zĩ'ũro, ma asoo tìsiro.

12

*Kámmabogurɔ yā
(Maa 2:23-3:6, Luk 6:1-11)*

¹ Gurɔ beea Yesu e pāa buraanɔla kámmabogurɔ zĩ. Nɔaa e à ìbanɔ deɛ, ben aɔ pówɛɛ wòro, aɔɔe soo.

² Kè Farisinɔ è le, ben aɔ bène: Ñ n ìbanɔ gwa, aɔɔe yā kè wè ke kámmabogurɔ zĩroo keɛ.

3 Ben Yesu bèńne: Ée kyó ke á è lán Dauda kè nà kǝn a gběno gurɔ kè noaa e n deeroo?

4 À gè Luda ua guu, àpi kǝn a gběno buredi kè wà kàe Ludane sò, buredi kè aɔ à sona zé vīro, sé sa'orino.

5 Kè sa'ori kè aɔ kú Luda ua guu kámmabogurɔ zĩno è gurɔ pì yā daro, bensɔ èe keńne taari ũro, ée à kyó ke á è Luda yānloo?

6 Mée ooare: Pó kè à bíta de Luda ualaa kú kè.

7 Tó á yā kèkii mì dɔ, kè kōwēndagwanan má yezi, èe ke sa'onanlo, le ée taarisaideeno taari ero.

8 Zaake Gbēntee Né bé à iko vī kámmabogurɔa.

9 Kè Yesu bò gwe, ben à gè n aduakèkpen.

10 Gōgbē kee kú gwe, à ɔ doo fēfēna. Gbēkeno e zé wete wà yā di Yesua, ben aɔ à là wà bè: Gbēkēkōana kámmabogurɔ zĩ zé vīɔ?

11 Ben à wēńla à bè: Tó a gbēkee sāa vī à zù wēen kámmabogurɔ zĩ, à gí gá à bɔzi?

12 Gbēntee de sāala zā. Beee yānzi maakena kámmabogurɔ zĩ zé vī.

13 Ben Yesu bè gōgbē pìne: N n ɔ pì poro. Kè à pòro, ben à kè a gbèn wásawasa lán à doo bà.

14 Ben Farisino bòe wà gàa wà yā gōgō dian aóe ke nà wà Yesu de.

Zĩkeri kè Ludaa sè

15 Yesu dɔ, ben à gù gwe. Parii bò wà tēzi, ben à gyāree kè aɔ kú n tén kēkōa n píngi,

16 à gĩnne aɔ o gbē kè á de à ũ.

17 Len Luda yā kè annabi Isaya ò kè le, à bè:

18 Ma zĩkeri kè má sèn yè,
ma yenzidee kè à yā è kámaguu.
Mé ma Ninii di à musu,

eé yāzedeē da boriinɔnɛ.

¹⁹ Eé lɛokpakōa kero, eé patammaro,
gbēke é à zɔka ma dɔ gāalero.

²⁰ Eé kàba kè kpá zén éro,
eé fitia wéé'ibakena dero,
ai à tó yāzedeē zì ble.

²¹ Bori píngi tāmaa égō dɔa.

Zīn gona gbēnɔa

(Maa 3:20-30, Luk 11:14-23)

²² Ben wà mò Yesune kɔn zīnde vīa kè à néne
naenaɔ. Yesu à kèkōa, èe yā oo sa, èe guu ee.

²³ Ben yā pì bò gbēnɔ sae ní píngi wà bè: Dauda
borii pìn yèroo?

²⁴ Kè Farisinɔɔ mà, ben aɔ bè: Gbē kèkii é fɔ à zīn
gorummaro sé kɔn zīnno kí Belezebubu gbāaaɔ.

²⁵ Yesu ní laasuu dɔ, ben à bè: Kpata kè à gbēnɔ
íbetɛ kpà kōo é kaatɛ. Wéte ke ua kè à gbēnɔ íbetɛ
kpà kōo é gō bezī ūmɛ.

²⁶ Tó Setān e a zīnda goo gbēnɔa, à íbetɛ kpà a
zīndaon gwe. À kpata é gì ke diamɛ?

²⁷ Tó Belezebubu gbāaan mɛègō zīnno goooŋma
sɔ, a gbēnɔ è ní go kɔn dé gbāaaome? Len a zīnda
gbēnɔ a ege bò le.

²⁸ Tó Luda Nini gbāaan mée zīn goooŋma, àgō dɔ
kè kí kè Ludaa kà mò à a len gwe.

²⁹ Dian gbē é ke nà à gē gōsagbāaa kpén à à pónɔ
sééé? Séto à à yì gīa, gbasa à à kpé kpoke.

³⁰ Gbē kè de ma gbē ūroo né ma íbɛmɛ. Gbē kè èe
pó kaakōamaoroɔ e fāakōamɛ.

³¹ Beee yānzi mée ooare, Luda é gbēnɔ durunno
kēñne kɔn a tó zaaa kè aɔè sísinɔ píngi, mɔde eé gbē
kè à à Ninii tó zaaa sì kēro.

32 Tó gbě Gbēntee Né tó zaaa sì, Luda é kēne, mɔde tó gbě Luda Nini tó zaaa sì, eé adee kē anduna tiaa kèkii guuro ke à kè èe mɔɔ.

Gbě d̄sna a yākenaa
(Luk 6:43-45)

33 Tó lí maa, à né égɔ maame. Tó lí zaa s̄, à né égɔ zaame. Zaake líβeen wè lí d̄sa.

34 Gbēntee pitigoonɔ! Kè á zaa, à kè dia é f̄ à yā maaa oo? Zaake yā kè swè p̄n lé è o.

35 Gbě maaa è à maaa bɔ à maaa kè kaena a guume. Gbě zaaa s̄ è à zaaa bɔ à zaaa kè kaena a guume.

36 Mée ooare, yākpakegurɔ zĩ gbēnɔ é n̄ faasaiyā kè aɔɔ ò t̄kē Ludane píngi.

37 Zaake yā kè n̄ ò bé eé yā nnaa kpámma kes̄ à yā danla.

Sèedagbekana Yesua
(Maa 8:11-12, Luk 11:29-32)

38 Ben ludayādann̄erinɔ k̄n̄ Farisi kenɔ bè Yesune: Dann̄eri, wá yezi n̄ sèeda ke ke wà e.

39 Ben Yesu wèńla à bè: T̄ɔrigbē zaa ludanaanek̄erisaideenɔ bé wè sèeda gbekama, mɔde mé sèeda ke keńero, sé annabi Yunusa p̄.

40 Lán Yunusa kè kpò isi gb̄ee guu nà f̄aantē k̄n̄ gwāav̄i ai gurɔ aaḡ, len Gbēntee Né é ke le t̄ɔten f̄aantē aaḡ gwāav̄i aaḡ.

41 Yākpakegurɔ zĩ Nin̄vadeenɔ é f̄e wà yā da t̄ɔrigbēn̄la, zaake kè aɔ Yunusa waazi mà, aɔ n̄ n̄s̄e līe, ben gb̄ kè bíta de Yunusalaa kú kè.

42 Yākpakegurɔ zĩ s̄ɔm̄ete kpa n̄gb̄e kína é f̄e à yā da t̄ɔrigbēn̄la, zaake à b̄ò zaa anduna léa à m̄ò

Sulemanu òndõyã ma, ben gbẽ kè de Sulemanulaa kú kè sa.

Zĩn earana a be ziiia
(Luk 11:24-26)

⁴³ Tó wà zĩn gò gbẽa, ègõ likõaa zõ gukorin àgõ v̄ẽkii w̄ete. Tó èe ero,

⁴⁴ ben è be: Mé liara mà tá ma be ziiame. Tó à kà gwe, è e à da pã, à waana wásawasa zéazea.

⁴⁵ Ben è gá à zĩn kè aõ pãsi dealaano sée mèn sw̄eplaa à suńyo aõè gẽ wà v̄een. Lem̄e adee gwena zãa zaaa ègõ de à káakup̄la. Góro dõnkõ pì bé eé t̄õrigbẽ zaaano bikũ s̄õ.

Yesu dan̄no
(Maa 3:31-35, Luk 8:19-21)

⁴⁶ Kè Yesu e yã oo gb̄en̄ne, ben à da k̄on à d̄aaron̄o kà, aõ zè bàazi, aõ yezi wà yã oo.

⁴⁷ Ben wà bène: N da k̄on n d̄aaron̄o z̄e bàazi, aõ yezi wà yã onyo.

⁴⁸ Ben à wèala à bè: Dén ma da ũu? Dén ma d̄aaron̄o ũu?

⁴⁹ Ben à ò d̄ò a ìban̄o à bè: Ma da k̄on ma d̄aaron̄on yè.

⁵⁰ Zaake gbẽ kè è ma De kè kú musu p̄oyezi keen ma d̄aaro k̄on ma d̄areo k̄on ma dao ũ.

13

Yalekõzina k̄on p̄ów̄efario
(Maa 4:1-20, Luk 8:4-15)

¹ Gur̄o dõnkõ pì zĩ Yesu b̄ò be à ḡaa à v̄èe s̄ebe léa.

² Wà p̄azi paripari, ben à ḡè à v̄èe ḡoro'iten, gb̄en̄o ḡõ zena s̄is̄ila n̄ píngi.

³ Ben à yã lèkõziñ̄e pari à bè: Búbari ke bé à b̄ò à ḡaa p̄ów̄e fá.

⁴ Lán èe fãa nà, ben à kenɔ lèe zé guu, bãanɔ mò wà blè.

⁵ À kenɔ lèe gbè sàra musu, gura kè bùsu vī bítarò, ben aɔ bɔe gɔɔ, kè bùsu bíta gwero yānzi.

⁶ Kè ɔfãntē fêe, ben aɔ té kù wà gàga kè aɔɔ kāsãa vīro yānzi.

⁷ À kenɔ lèe lènɔ guu, ben lè fêe à nàkɔrɛmã.

⁸ À kenɔ sɔ lèe tɔɔte maaa guu, aɔ fêe wà né ì, à kenɔ wée basɔsɔɔro, à kenɔ baaagɔgɔ, à kenɔ baaakurikuri.

⁹ Gbē kè swā vī à ma.

¹⁰ Ben Yesu ìbanɔ sɔzi, aɔ à là wà bè: Bóyānzi nées yā ooñne kɔn yālekɔzinaozi?

¹¹ Ben à wènlá à bè: Luda a gba zé à kpata kè bò à kiia asiinɔ dɔ, mɔde èe ñ gba zéro.

¹² Zaake gbē kè pɔ vīin, Luda é kaaranɛ ai àgɔ dizi. Gbē kè pɔke vīroo sɔ, baa à néngo kè à vīi Luda é sía.

¹³ Beee yānzin mée yā ooñne kɔn yālekɔzinaozi, le aɔ guu gwa pɔke'ena sai, aɔ swā kpá yāmasai, à dɔrɔ dɔna sai.

¹⁴ Luda yā kè annabi Isaya ò kèrɔmma à bè:

Aɔégɔ swā kpaá yākemana sai,

aɔégɔ guu gwaa pɔke'ena sai.

¹⁵ Aɔɔ nɔse vīro le aɔton ɔndɔ kùro yānzi,

aɔ swā gbãa le aɔton yā maro yānzi,

aɔ wée kpakɔrena le aɔton guu ero yānzi,

zaake aɔ yezi wà ae dɔma mà ñ gba aafiaro.

¹⁶ Aubarikadeenɔn a ũ kè a wée e guu ee, bensɔ a swā e yā maa.

¹⁷ Yápuraan mée ooare, annabinɔ kɔn gbē maaanɔ kuu yā pari, aɔ yezi wà pɔ kè ée eenɔ e, aɔe ero, aɔ yezi wà yā kè ée maanɔ ma, aɔe maro.

18 À pówεεfāri yā m̀ì dō sa.

19 Tó gbē kpata k̀è b̀ò Luda kiia yā mà ben èe dōro, Setān è m̀ó à p̀ó k̀è wà t̀ò à swè guu p̀ì síame. Pówεε k̀è l̀èe zé guu m̀ìn gwe.

20 Pówεε k̀è l̀èe gbè sàraa s̄, been gbē k̀è yā mà à s̀ì ḡō k̄n p̄onnaao ū.

21 Zaake à kāsāa v̄iro, è ke gur̄o plaaro. Tó yā'ōamma à l̀è ke tó wà wéε t̄aa yā p̀ì yānzi, è fumε ḡō.

22 Pówεε k̀è l̀èe l̀èno guu de lán gbē k̀è yā mà a s̀ì bà, m̀ode anduna yā k̀àhānkena k̄n yena auzikizio è nakōrea, ben è ḡō àre sai.

23 Pówεε k̀è l̀èe t̄ote maa guu de lán gbē k̀è yā p̀ì mà à à d̀oro d̄o bà. È ke kaarana p̀ó ū, aō ken̄o bas̄ōoro, ken̄o baaaḡō, ken̄o baaakurikuri.

Yalekōzina k̄n s̄ēf̄ōō

24 Yesu yā pānde l̀èk̄ōziñne à bè: Lán kpata k̀è b̀ò Luda kiia de ǹàn yè: Gbēke ése maa t̀ò a bura.

25 Gur̄o k̀è wèe ii oo, ben à ibεε m̀ò à f̄ō wéε f̄à ése p̀ìn, ben à ḡè zéla.

26 K̀è ése ǹò s̀ì èe piaa, ben f̄ōō p̀ì b̀ò gupuraa.

27 Ben buradee z̄ikerino m̀ò wà bène: Dii, pówεε maaan n̄ t̀ò n buranloo? F̄ōō ḡaa b̄o máme?

28 Ben à bèñne: Ibεε bé à beee k̀è. Ben z̄ikerino bène: N̄ yezi wà gá wurεwuren yó?

29 Ben à bè: Auo! Tó ée wurεwureε, é wurε k̄n éseome.

30 À tó aō fεε led̄o ai p̀ókēgur̄o. Mé o p̀ókērin̄ne aō f̄ōō p̀ì k̄ē ḡia, aō à bakaa yi té p̀ó ū, gbasa wà ése k̄ē wà ká ma d̄n.

Yàlekōzina kōn musadi wéεo
(*Maa 4:30-32, Luk 13:18-19*)

³¹ Yesu yā pānde lèkōzińne à bè: Kpata kè b̀ò Luda kiia de lán musadi wéε kè gbē sè à t̀ò a buraa bàme.

³² À wéε kete de p̀ówεεnola píngi, m̀ode t̀ó à f̀εε, è ke bíta de dò p̀ónola píngi. È lí ke ai b̀āano è m̀ó wà z̀ōz̀ō à g̀ānoa.

Yàlekōzina kōn buredisese'ēzēo
(*Luk 13:20-21*)

³³ Yesu yā pānde lèkōzińne à bè: Kpata kè b̀ò Luda kiia de lán buredisese'ēzē kè ǹogbē sè à kà flawa zaka lé aag̀ō guu à ỳākōte píngi bà.

P̀ó kè t̀ò Yesu yā lèkōzińne
(*Maa 4:33-34*)

³⁴ Yesu yā beeno ò gbēnoe kōn ỳalekōzinao. Èε ỳake ońne ỳalekōzina sairo,

³⁵ Iε yā kè annabi ò ke ỳānzi, zaake à bè: Mé lé wē mà ỳalekōzina ońne, mé yā kè utena zaa andunakaεgur̀ō ońne.

S̀ēf̀ō yā bokōtēna

³⁶ Ben Yesu gbēno t̀ò gwe à tà be. À ibanō s̀ōzi aō bè: Ñ bura f̀ō yā bokōte kewe.

³⁷ Ben à bèńne: P̀ówεεmaat̀ōri né Gbēntee Néme.

³⁸ Bura né anduname. P̀ówεε maa né kpata kè b̀ò Luda kiia gbēnoε. F̀ō né Setān gbēnoε.

³⁹ Ibεε kè ń t̀ō né Ibilisime. P̀ókekēna né andunayāagur̀ōε. P̀ókērińo né malaikanōε.

⁴⁰ Lán wè f̀ō kē wà ká tén nà, Iεn eé ke Iε andunayāagur̀ō.

⁴¹ Gbēntee Né é a malaikanō gbare aō gbēkēkerińo kōn zaakerińo b̀oε a kpata gbēno té ń píngi,

42 aã ñ ká té pāsĩ guu. Gwen ašé ɔɔ dɔn wà ɔ di ñ musu.

43 Ben gbē maaanɔ éǵɔ té keε lán ɔfántē bà kpata kè bò ñ De kiia guu. Gbē kè swā vī à ma.

Yàlekōzina kōn auzikio

44 Kpata kè bò Luda kiia de lán auziki kè utena tɔɔte guu bàme. Kè gbēke bɔa, à kèke à ùte, ben pɔnnaa guun à tà à pó kè à vīinɔ yà píngi, ben à tɔɔte pì lù.

Yàlekōzina kōn gbè bèedeo

45 Lán kpata kè bò Luda kiia de nán yè dɔ. Laatari bé èe òso maaanɔ wetεε.

46 Kè à òso ɔɔdee è, ben à tà à pó kè à vīinɔ yà píngi, ben à òso pì lùo.

Yàlekōzina kōn táaru

47 Lán kpata kè bò Luda kiia de nán yè dɔ. Wà táaru kpà sèben, à kpò bori sãnda píngi kù.

48 Kè à pà, wà gae wà bikùo baa, ben wà vèe wà à maaanɔ plèple wà kà gbíin, wà à zaaanɔ kwèε.

49 Len ééǵɔ de le andunayāguro. Malaikanɔ é mó gbē zaaanɔ séε wà ñ bɔ gbē maaanɔ té,

50 ašé ñ ká té pāsĩ guu. Gwen ašé ɔɔ dɔn wà ɔ di ñ musu.

51 Ben Yesu ñ lá à bè: A yā beeenɔ mì dǔ sa píngiɔ? Aš wèàla wà bè: Ee!

52 Ben à bèñne: Tó yādanneri kpata kè bò Luda kiia yā dàda, ééǵɔ de lán bedee kè è pó dufu kōn à zii bɔ a làasi guu bàme.

Nazarétideenɔ gina Yesuzi

(Maa 6:1-6, Luk 4:16-30)

53 Kè Yesu yā beeenɔ lèkōziíne à yàa, à bò gwe,

⁵⁴ à gàa a bε wéte, ben èe yã daaíne ní ad-uakekpen. À yã bò ní saε aõ bè: Mákpan gēgbē pì òndõ kòn dabuyã beeno èn?

⁵⁵ Lí'ari nén yèroo? À da tón Mariamaroo? À dāaronon Yemisi kòn Yusufuo kòn Simoo kòn Yudo ùroo?

⁵⁶ À dāreno kúwao kèroo? À yã beeno è mame píngii?

⁵⁷ Ben aõ gizi. Yesu bèíne: Annabi ègõ bèe sairo, sé à bε wéte kòn à uao.

⁵⁸ Èe dabuyã ke gwe pariroy, kè aõe à náane kero yānzi.

14

Yaaya Batisikeri gana (Maa 6:14-29, Luk 9:7-9)

¹ Gurõ m̀a b̀usu p̀i k̀i Herõdu Yesu baaru m̀a.

² Ben à bè a ìbanone: Gbē pì né Yaaya Batisikerime. À f̀eε b̀ona gaan, beee yānzin à gbāaa è èe dabuyāno keεzi.

³ Zaake Herõdu Yaaya k̀ù yã, à mò k̀aa, à à dà kpésiaan a v̀i Filipi naõ Herõdia yānzi.

⁴ Zaake Yaaya ègõ beene: N Herõdia k̀una noo ù zé v̀iroy.

⁵ Herõdu yezi à à dε, mode èe v̀ia keε gbēnone, zaake aõ à annabikeε s̀i.

⁶ Herõdu igurõ làa k̀õkõ z̀i Herõdia nénokpare õ wà gbē k̀è aõ mò gweenone, ben à k̀è Herõdune nna maamaa.

⁷ Ben à lé gbè à bè: Má la dà k̀è mé n gba p̀ó k̀è n à wéε k̀ema píngi.

8 Ben à da yā kàkanε à be: Ñ ma gba Yaaya Batisikeri mì dana perenti guu kè tia.

9 Ben kína pɔɔ yàka, mɔde kè à la dà nibɔnɔ wáa yānzin à bè wà kpáazi.

10 Ben à gbē zì wà Yaaya mì zò kpésiaan.

11 Kè wà mò kɔn à mìo dana perenti guu, wà kpà né pia, ben à gàao a danε.

12 Ben Yaaya ìbanɔ mò wà à gè sè wà v̄i, ben aɔ gàa wà ò Yesunε.

*Yesu pɔblekpana gɔgbē gɔɔn bɔrɔ sɔɔroonɔ
(Maa 6:30-44, Luk 9:10-17, Yoh 6:1-15)*

13 Kè Yesu yā pì mà, ben a gè góro'ite guu, èe gaa gusaε le àgɔ kú ado. Kè gbēnɔ mà, aɔ bò wéte kɔn wéteo pari wà pèezi kèse.

14 Kè Yesu bò góro guu, à gbēnɔ è paripari, ben aɔ kènε wēnda, ben à gyāree kè aɔ kú ñ ténɔ kèkɔa.

15 Kè uusie kè, à ìbanɔ sòzi aɔ bè: Gura kèkii né sète pòrɔtumε, bensɔ guu e sii. Ñ gbēnɔ gbarε aɔ tá lakutunɔ guu, aɔ pɔblee wete wà lú.

16 Ben Yesu wèníla à bè: Èe ke tiasi aɔ táro. À pɔ kpáíma aɔ ble.

17 Ben aɔ bène: Buredi mèn sɔɔro kɔn kpò mèn plaaan wá v̄i kè.

18 Yesu bèinne: À móome kè.

19 À ò gbē pìnɔne aɔ v̄εe s̄εa, ben à buredi mèn sɔɔro kɔn kpò mèn plaaa pìnɔ sè, à a wée sè musu, à aubarika dàn. Ben à buredi pì lìlikɔre à kpà a ìbanɔa, aɔ kpàatete gbēnɔne.

20 Aɔ pɔ blè wà kà ñ píngi. Ben wà à kpaana kè gònɔ sèe gbíi kuri awεεplaa pà.

21 Gõgbẽ kè aõ pò blèno kà gõon boro soro taka, nongbèno kòn néno baasi.

Yesu táa'ona sèbelaa
(*Maa 6:45-52, Yoh 6:16-21*)

22 Yesu gã nà a ìbanɔa gõo aõ gẽ goro'iten, aõ done ae gana sèbe baa kãa kpa ai àgõ parii gbarɛ.

23 Aõ gbarɛna gbera, à didi sísí musu à adua ke ado. Guu e sii, à kú gwe ado.

24 Goro'ite pì kà zà kòn í léao, ben í e gó pì yĩpayĩpaa kè zàga'ĩa kàkãzi yãnzì.

25 Gudɔnao Yesu gaa n kii, èe táa oo íla.

26 Kè aõ à è èe táa oo íla, ben swè kèngu aõ bè: Gèwãadeeme! Aõ wii lè kòn vĩa,

27 ben Yesu bènnɛ gõo: À a làakari kpáɛ, mámbeel Àton tó vĩa a kũro.

28 Ben Pita bènɛ: Dii, tó mbeee, n tó mà táa o íla mà mót n kii.

29 Ben Yesu bè: N mót! Ben Pita bò goro guu, èe táa oo íla èe gaa à kii.

30 Kè à è ía e kakaa, ben vĩa à kũ. Èe vlɛɛɛ, ben à wii pè à bè: Dii, n ma mì sí.

31 Gwe gõo Yesu o bò à à kũ, ben à bènɛ: Ludaanaanekēsãnade! Bóyãnzì n seka kèzi?

32 Kè aõ gè goro guu, ãa zè.

33 Ben gbẽ kè aõ kú goro guuno donzi kènɛ aõ bè: Luda Némɛ n ũ yãpura.

Yesu gyãreeno kèkõna zaa Genesareti
(*Maa 6:53-56*)

34 Kè aõ bikũ baa, aõ kà Genesareti bùsun.

35 Gwedeeno Yesu dõ, ben aõ à baaru dàgula bùsu pìn píngi, ben wà mònɛ gyãreeno n píngi.

³⁶ Wà wéε kèa le wà ɔ ke baa à uta léa. Ben gbě kè aɔ ɔ kèanɔ kèkɔa ń píngi.

15

Fεεakaarayá (Maa 7:1-13)

¹ Farisi kenɔ kɔn ludayādanneri kenɔ bò Yerusalemu aɔ mò Yesu kiia, ben aɔ à là wà bè:

² Bóyānzi n íbanɔ ègɔ wa dezinɔ fεεakaarayá kúnarozí? Aɔ è ɔ pípi gbasa wà pɔ blero.

³ Ben Yesu wènlá à bè: Bóyānzín eè gí Luda yādiεnanɔzi àgɔ a fεεakaarayá kúna?

⁴ Zaake Luda bè, à bèε lí a de kɔn a daone. À bè dɔ, gbě kè à a de ke a da kpe bɔ, wà adee de.

⁵ Apinɔ sɔ eè be, tó gbě bè a de ke a danε, pɔ kè á vī à ń kpe dao gɔ Luda pɔ ũ,

⁶ àsun a de kpe daoro. Lεmε eè Luda yā ke famma le, le àgɔ a fεεakaarayá kúna yānzi.

⁷ A mɔnafikideenɔ! Isaya annabikεyá ò a yā musu wásawasa à bè:

⁸ Bori beε è bèε limεε kɔn léome, aɔ swè kúmaro.

⁹ Aɔ ègɔ dɔnzi keεne pāme, gběntee yāεkparεn aɔ è dañε.

Yā kè è tó wàgɔ gbāsī (Maa 7:14-23)

¹⁰ Ben Yesu parii sisiazi à bè: À swā kpá à yā ma.

¹¹ Èε ke pɔ kè è gē lén bé è tó gbě gɔ gbāsīro. Yā kè è bɔ lén bé è tó gbě gɔ gbāsī.

¹² Ben a íbanɔ sɔzi aɔ bè: Ń dɔ kè Farisinɔ yā pì mà à ń zɔ ń swènloo?

13 Yesu wènlá à bè: Pó kè ma De kè kú musu e t̄sro weé wurεμε.

14 À n̄ tó gwe. Vía d̄on'aεdeen̄ome! Tó vía gò kūna v̄ianε, āo plaa n̄ píngi é si wèεmmε.

15 Pita bèνε: N̄ yā pì b̄ok̄ōtewe.

16 Ben Yesu bè: A laasuu kpé yīi séó?

17 Á d̄ō kè pó kè gè lén è tá gbεεεn gbasa à b̄o mènloo?

18 Yā kè è b̄o lén s̄ō è b̄o swè guumε. Àmbe è tó gbē ḡō gbāsī.

19 Zaake zaa swè guun laasuu zaaa è b̄on: Gbēdena, zinakena, p̄āp̄ākεna, kp̄āi'ona, εgetona k̄ōn gbēs̄ōs̄ōnao.

20 Yā beeen̄o bé è tó gbē ḡō gbāsī, p̄óblena ̄o pipisai è tó gbē ḡō gbāsīro.

*N̄ogbē z̄it̄o wéεkena
(Maa 7:24-30)*

21 Ben Yesu b̄o gwe, à gàa Taya k̄ōn Sid̄ō b̄usun.

22 Kanaa n̄ogbē kee kú b̄usu p̄in, à mò à wii p̄èzi à bè: Dii, Dauda Bori, n̄ ma wēnda gwa. Zīn e wéε t̄āa ma n̄én̄okparεa maamaa.

23 Ben Yesu e weàlaro. À ìban̄o s̄ōzi, āo wéε kèa wà bè: N̄ pé n̄ogbē pia, zaake èḡō téwazi k̄ōn wiiiomε.

24 Yesu wènlá à bè: Isarailin̄o s̄āsāna lán s̄āno b̄amε. Āo kiian Luda ma zīn ado.

25 Ben n̄ogbē pì mò à k̄ūεε à bè: Dii, n̄ ma ïanka.

26 Yesu bèνε: À maa wà n̄én̄o p̄óblee sé wà zu gbēεn̄onero.

27 Ben n̄ogbē pì bè: Yāpuramε Dii! M̄ode baa gbēεn̄o è p̄óble buru kè lèε n̄ dii teebu ḡīzīn̄o séεε.

28 Ben Yesu wèàla à bè: Nɔgbě, ní ma náane ví bíta. À kenne lán ní yezi nà. Ben à énékparé pì aafia è zī pìà gɔɔ.

Yesu gyāreenɔ kēkɔana pari

29 Yesu bò gwe à gàa èe dɔɔ Galili sèbɛzi, ben à bikù à vɛɛ sīsīa.

30 Wà m̀nɛ kɔn ɛɛnɔ kɔn v̀lanɔ kɔn gbě k̀ɔ̀k̀unanɔ kɔn swādoonɔ kɔn gyāre pāndenɔ paripari. Wà ní káe à ae, ben à ní kēkɔa.

31 Kè gběnnɔ è swādoonɔ e yā oo, gbě k̀ɔ̀k̀unanɔ e gɔɔ wásawasa, ɛɛnɔ e t́aa oo, v̀lanɔ e guu ee, yā pì b̀ò ní sae, ben aɔ Isarailinɔ Luda sáabu kpà.

*Yesu p̀b̀lekpana gɔɔn b̀ɔ̀ɔ̀ siigɔɔnɔa
(Maa 8:1-10)*

32 Yesu a ìbanɔ sisiazi à bè́nɛ: Gbě k̀enɔ k̀emɛ wēnda, zaake aɔ gíake wà kúmao gurɔ aagɔ, ben aɔ p̀oke ví wà b̀lero. Má yezi mà ní gbare kɔn nɔaaoro, lɛ guu tón lirimma zénlo yānzi.

33 Ben a ìbanɔ à là wà bè: Mákpan wé p̀b̀lee en s̀ɛ̀ɛ p̀ò̀ɔ̀tu kè, à parii kè taka ḱaa?

34 Ben Yesu ní lá à bè: Burédi m̀en ũgban á víi? Aɔ bè: M̀en swɛɛplaamɛ kɔn kp̀ò kete kenɔ.

35 Ben à bè parii vɛɛ tɔɔɛ.

36 Ben à burédi m̀en swɛɛplaaa p̀inɔ sè kɔn kp̀onɔ, à sáabu kè, ben à lìlikɔ̀ɛ à kpà a ìbanɔa, aɔ kpà gběnnɔa.

37 Baade p̀ingi p̀ó blè wà ḱa. Wà à kpaaa kè g̀onɔ s̀ɛ̀ɛ ai gbíi swɛɛplaaa pà.

38 Gɔgbě kè aɔ p̀ó blènnɔ kà gɔɔn b̀ɔ̀ɔ̀ siigɔ, nɔgběnnɔ kɔn énnɔ baasi.

³⁹ Kè Yesu gbẽno gbàre, ben à gè góro'ite guu, à gàa Magadã bùsun.

16

Farisinɔ mɔnafiki

(Maa 8:11-21, Luk 12:54-56)

¹ Farisinɔ kɔn Sadusinɔ mɔ Yesu kiia le aɔ à yɔ wà gwa, ben aɔ à gbèka à sèeda ke keíne kɔn Luda gbãaa wà e.

² Ben Yesu wènlá à bè: Tó ɔfántɛ gè kpén eè be, ludambeɛ é kɛkɔa, zaake à tɛa kù.

³ Tó kɔngɔme eè be, lou é ma gbàa, zaake ludambeɛ de tɛ gèegɛɛ. Á ludambe wée dɔkɔzi, mɔde ée fɔ à gurɔ kèkii sèeda dɔro.

⁴ Tɔɔrigbɛ zaa ludanaanekerisaideeno bé wè sèeda gbekama, mɔde mé sèeda ke keínero, sé Yunusa pɔ. Ben à n tó gwe à tà.

⁵ Kè à ibanɔ bikù baa gwe, buredi kúsãe yã sàngu.

⁶ Ben Yesu bèné: Àgɔ a zĩnda kũna dɔ! À làakari ke Farisinɔ kɔn Sadusinɔ buredisese'èzèzi.

⁷ Ben aɔɔe beekɔne: Kè wée buredi séro yãnzin à ò lezi.

⁸ Yesu dɔm̃ma, ben à n lá à bè: Ludanaanekésánadeeno, bóyãnzin ée beekɔne kè á buredi vĩro yãnzimezi?

⁹ Ai tia ée dɔroo? Buredi mèn sɔɔroo kè má kpà gɔɔn bɔɔ sɔɔroonɔa yã e dɔaguroo? Á sèe gbíi ũgbame?

¹⁰ Buredi mèn swɛplaaa kè má kpà gɔɔn bɔɔ siigɔɔnɔa sɔ, á sèe gbíi ũgbame?

¹¹ Bóyãnzin ée dɔ kè buredi yãn mée oarerorozi? À làakari ke Farisinɔ kɔn Sadusinɔ buredisese'èzèzi!

12 Ben aã dḡ sa èe ke buredisese'èzē yān èe oon̄ne wà làakari kezīro, Farisin̄o kōn Sadusin̄o yādannename.

Yesu mesayake ona

(Maa 8:27-30, Luk 9:18-21)

13 Kè Yesu kà Sizarea Filipi b̄usun, ben à a ìban̄o là à bè: Dén gb̄en̄o è be Gb̄entee Né de à ũu?

14 Aã wèàla wà bè: Gb̄eken̄o è be Yaaya Batisikerime, gb̄eken̄o è be Ilia, gb̄eken̄o è be d̄o Yeremaya ke annabi yāan̄o doken n ũ.

15 Ben à n̄ lá à bè: Apin̄o s̄o, dén eè be má de a ũu?

16 Sim̄o Pita wèàla à bè: Mesayan n ũ, Luda Wèndide Né.

17 Ben Yesu bène: Aubarikadeeme n ũ, Yunusa né Sim̄o! Zaake èe ke gb̄entee bé à yā beee dān̄ero, ma De kè kú musume.

18 Mée oonne: Pitame n ũ, gb̄esi p̄in mé ma s̄osi káea. Gèwāa gb̄āa é z̄i blearo.

19 Mé kpata kè b̄ò Luda kiia m̄on̄en̄o kp̄amma. Pó kè n̄ yì t̄ot̄e yina musu. Pó kè n̄ p̄òto t̄ot̄e potona musu.

20 Ben Yesu a ìban̄o swā s̄uk̄ān̄ne le āton o gb̄eken̄e kè Mesayan a ũro.

Yesu a ga kōn a f̄enaoyā'ona

(Maa 8:31-9:1, Luk 9:22-27)

21 Zaa gur̄o beean Yesu e a Yerusalemu gana yā b̄ok̄t̄ee a ìban̄one à bè, séde à w̄et̄amma e maamaa gb̄ensin̄o kōn sa'orikin̄o kōn ludayādannerin̄o ɔz̄i, weé a de, à gur̄o aaḡōdee z̄i é f̄ee.

22 Ben Pita ḡaao kpado, èe giine à bè: Kai Dii! Bee é n lero!

23 Ben Yesu liè à bè Pitanε: Ñ gume gwe Setān! Ñ yezi ñ zé zōmεmε. N laasuu né Luda pónlo, gbēntee pómε.

24 Ben Yesu bè a ìbanonε: Tó gbē yezi à ke ma ìba ũ, séde à gí a zīnda wèndizi, à a líkpangbāroo sé à téomazi.

25 Gbē kè yezi àgō a wèndi kūna é korazi. Gbē kè gí a wèndizi ma yānzi sō, adee bé eégō wèndi vī.

26 Tó gbē gò anduna vī píngi, tó à kòra a wèndizi, bó àren eé ee? Bón gbē é e à a wèndi lendee kpáo?

27 Zaaε Gbēntee Né é liara à su a De gakui guu kōn a malaikanō, gbasa à fīa bo baadenε a yākenaa.

28 Yāpuraan méε ooare, gbēkenō kú gura kè aōé garo ai aō Gbēntee Né e, èe suu kína ũ.

17

Yesu lina

(Maa 9:2-13, Luk 9:28-36)

1 Gurō swεεdoo gbera Yesu Pita kōn Yemisio kōn à dāaro Yohanao sèε à gāānyo kpīi lezīa ntēε.

2 Ben à lì n wáa. A uu e té keε lán ofāntē bà, à pókāsāanō gò pú fénfen lán loupina bà.

3 Ben Musa kōn Iliao bō wà mōnzi, aōεe yā oo kōn Yesuo.

4 Ben Pita bè Yesunε: Dii, à maa kè wá kú kè. Tó n yezi, mé kutaa dō mèn aagō, n pó mèn do, Musa pó mèn do, Ilia pó mèn do.

5 Gurō kè èe yā oo, ludambe lugu tékena dàníla, ben aō kòto mà à guu à bè: Àmbe ma Né mèn do léle yenzidee ũ, à yā è kámagu. À à yā ma.

6 Kè à ìba pìnō kòto pì mà, vīa n kū maamaa, aō dàε n puua.

7 Ben Yesu sòńzi, à ɔ kèrńma à bè: À fεε, àton vĩa kero.

8 Kè aõ wée sè musu, aõε gbεke ero, sé Yesu ado.

9 Kè aõε pitaa kp̄iii p̄ia, Yesu diéńne à bè: Àton wéεgupu kè á è yã o gbεke maro ai Gbēntee Né fεε bɔna gaan.

10 Ben à ìbanɔ à là wà bè: Bóyānzin ludayādannerinɔ è be Ilia bé eé mó káakuzi?

11 Ben à wèńla à bè: Ilia é mó yāpurame, eé yā p̄ingi kεke a gbèn.

12 M̄ode mée ooare, Ilia mò kò, ben aõε à d̄oro, ben aõ n̄ p̄oyezi kènε. Len aõé wée tã Gbēntee Néa lε d̄o.

13 Ben à ìbanɔ d̄ò kè Yaaya Batisikerin à téa.

Néḡḡgbē zĩnde kēkōana

(Maa 9:14-29, Luk 9:37-42)

14 Kè aõ kà pari guu, ḡḡgbē ke mò à kùε Yesunε

15 à bè: Dii, n̄ ma né wēnda gwa, zaake gasindadeemε. È nawēa ke maamaa, èḡ lée tén ke ín baabε.

16 Ma m̄o n̄ ìbanɔnε, aõε f̄o wà à kēkōaro.

17 Ben Yesu bè: T̄or̄igbē yakana ludanaanεkerisaideenɔ! Méḡḡ kúao ai b̄oremε? Méḡḡ menaaao ai b̄oremε? À móme né p̄io kè.

18 Yesu ḡi zĩn p̄inε, ben à ḡò né p̄ia, à kēkōa gwe ḡḡo.

19 Beee gbera Yesu ìbanɔ s̄zi n̄t̄ε, aõ à là wà bè: À kè dia wée f̄o wa pé zĩn p̄ia à b̄oro?

20 À wèńla à bè: Kè á Luda náanε v̄i bítaro yānzimε. Yāpuraan mée ooare: Tó á Luda náanε v̄i féte lán ef̄o wée bà, é o kp̄iii kēkiinε à gu kè à gá k̄aa, eé ke lε. Yāke é a furo.

21 Zĩn kè taka è sí b̄oro, sé k̄on aduakenao k̄on léyinao.

*Yesu ɛara à a ga k̄on a fɛɛnao yá'ona
(Maa 9:30-32, Luk 9:43-45)*

22 Gur̄o kè à kú k̄on a ìban̄o led̄o Galili, à bèñne: Weé Gb̄entee Né nañne ñ ɔzĩ,

23 weé à de, à gur̄o aaḡɔdee zĩ eé fɛɛ. Ben āo n̄ɔse yàka maamaa.

Luda ua ɔ fiabona

24 Kè āo kà Kap̄enam̄u, Luda ua ɔsirino mò wà Pita là wà bè: A ðann̄eri è Luda ua ɔkp̄aroo?

25 Pita wèñla à bè: È kpá. Kè Pita e ḡɛɛ be, Yesu ḡiake à bène ḡɔɔ: Sim̄o, dénon̄ anduna kè k̄inan̄o è be'ɔ ke yàra'ɔ s̄ím̄maa? Āo n̄énon̄ ȳo ke gb̄ẽ p̄anden̄ɔm̄e? N yá p̄i è diaa?

26 Pita bè: Gb̄ẽ p̄anden̄ɔm̄e. Yesu bène: Tó lem̄e, āo n̄énon̄ bà kuuro.

27 M̄ode le wa yá tón̄ òm̄maro yānzi, ñ gá ñ daburu da s̄èbe guu. Kp̄ò káaku kè né k̄ū, ñ à lé w̄e, né ɔ e à guu. Ñ bee sé ñ kp̄ám̄ma, mapi k̄on̄ mp̄io p̄ó ũ.

18

*T̄ena Yesuzi lán né bà
(Maa 9:33-37, Luk 9:46-48)*

1 Zĩ beea Yesu ìban̄o mò āo à là wà bè: Dé bé à ðeñla kpata kè b̄ò Luda kiia gb̄ẽno t̄éé?

2 Ben Yesu né féte ke sisi à à zè ñ aezĩ

3 à bè: Yāpuraan m̄éɛ ooare, tó ée n̄ɔse liɛ a ḡɔ lán né féte b̄aro, é ḡɛ kpata kè b̄ò Luda kiia guuro.

4 Gb̄ẽ kè à a z̄inda b̄usa à ḡò lán né féte k̄èk̄ii bà, àmbe ðeñla kpata kè b̄ò Luda kiia gb̄ẽno t̄é.

⁵ Gbɛ̀ kɛ̀ nɛ̀ beee taka si ma ìbakεε yānzi, mámbe à ma si.

Yā kè è tó wà sāsā
(Maa 9:42-48, Luk 17:1-2)

⁶ Tó gbɛ̀ tò nɛ̀ kè ma náane vīi kèkiino doke sāsā, eégõ são adeene wà wísilɔgbε gbɛ̀ntɛ̀ do à waale wà à zu sèbe lòn.

⁷ Wāiyoo anduna, kè yā kè è tó wà sāsā kú à guu yānzi. Séde yā kè è tó wà sāsā gõ kuu, mɔde wāiyoo gbɛ̀ kè sāsāna yā pì bò à kiia.

⁸ Tó n ɔɔ ke n gbá bé è tó n sāsā, n zõ n zīna. À sãonne n gɛ̀ wɛ̀ndi guu kɔn ɔ kusuo ke εε ù de n gõ ɔ mèn plaaa ke gbá mèn plaaa vīla wà n zu té kè è garoo guu.

⁹ Tó n wée bé è tó n sāsā, n bo n zīna. À sãonne n gɛ̀ wɛ̀ndi guu kɔn wée dooo de n gõ wée mèn plaaa vīla wà n zu té guu gèwāan.

Yalekɔzina kɔn sã sāsānao
(Luk 15:3-7)

¹⁰⁻¹¹ À làakari ke dokena kɔn nɛ̀ kènɔ dokezi, zaake mée ooare, aõ malaikanɔ kú musu, aõ kú kō wéen kɔn ma De kè kú gweeo baabɔε.

¹² Ée daa diamε? Tó gbɛ̀ sãa vī mèn basɔro, tó à doo sāsā, eé à mèn basɔro dosai tó sīsigeεzi gwe, à gá à à sãa kè sāsā pì weteroo?

¹³ Yápuraan mée ooare, tó à b̀̀a, à pɔɔ égõ nnaa de à mèn basɔro dosai kè aõε sāsáronɔla.

¹⁴ Len a De kè kú musu yezi nɛ̀ kènɔ doke sāsā sɔro le.

Sùukena kɔo

¹⁵ Tó n gbɛ̀daaa taari kè, n gá n à le ndo, n yā pì boɔε gupuraa. Tó à n yā mà, n n gbɛ̀ pì mìle blè.

16 Tó èe n yā ma s̄ro, ò gbē mèn doo ke ḡwɔn plaa sé ò namma, le à yā pì sí s̄edade ḡwɔn plaa ke aaḡwɔ musu.

17 Tó à ḡi ò yā mazi, ò yā pì o s̄osi gbēnɔnɛ. Tó à ḡi à s̄osi gbē p̄inɔ yā mazi dɔ, ò à diɛ kifii ke gbē z̄itɔ ũ.

18 Yāpuraan m̄éɛ ooare, p̄ó k̄è á yì t̄wɔte yina musu, p̄ó k̄è á p̄oto t̄wɔte potona musu.

19 M̄éɛ ooare dɔ, tó a ḡwɔn plaaanɔ lé k̄è do t̄wɔte k̄è, yā k̄è a à w̄éɛ k̄è ma De k̄è kú musua p̄íngi, eé keare.

20 Zaake guu k̄è ḡwɔn plaa ke ḡwɔn aaḡwɔnɔ k̄àk̄ōan k̄ōn ma t̄ó, má kú ò t̄é.

21 Beee gbera Pita mò à Yesu là à bè: Dii, ḡèn ũgban mà sùu ke k̄ōn ma gbē k̄è èḡō taari keem̄eɛo? Ḡèn sw̄eɛplaan yó?

22 Yesu w̄èàla à bè: M̄éɛ oonɛ, èe ke ḡèn sw̄eɛplaanlo, ḡèn sw̄eɛplaa leo baaaḡō akurim̄e.

23 Beee yānzi kpata k̄è b̄ò Luda kiia de lán k̄è bà. Kína ke bé à yezi à a w̄ yā ḡōḡō k̄ōn a ìbanɔ.

24 K̄è à nà w̄ p̄i yāa, ben wà m̄ōnɛ k̄ōn gbē k̄è à à f̄ia s̄ena miliō w̄àa kurio.

25 K̄è à w̄ v̄i à f̄ia p̄i boro, ben à dii bè wà à yá k̄ōn à naōo k̄ōn à n̄éɔ k̄ōn p̄ó k̄è à v̄inɔ p̄íngi gbasa wà à k̄é.

26 Ben ìba p̄i dàɛ a dii aez̄i, à agbaa kp̄ànɛ à bè: Ì mena kem̄ao, mé n f̄ia bonn̄e p̄íngi.

27 Ben à dii à w̄enda gwà à à gb̄àɛ, à f̄ia p̄i t̄ōnɛ.

28 K̄è ìba p̄i b̄ò dé, à dàk̄ōɛ k̄ōn a ìba daa k̄è à f̄ia d̄ɔa kondogi w̄ m̄èn bas̄w̄roo. Ben à à k̄ù, èe w̄ t̄ō a k̄òtoa à bè: Ì ma f̄ia bom̄e.

29 À ìba daaa p̄i dàɛ à aez̄i, à agbaa kp̄ànɛ à bè: Ì menam̄e, mé n f̄ia bonn̄e.

³⁰ Mɔde èe wero. À tò wà à dà kpésiaan ai à à fīa bonε.

³¹ Kè à ìba kpaanaanɔ è le, aɔ nòse yàka maamaa, ben aɔ gàa wà yā kè kè pì tɔkè ní diine píngi.

³² Ben dii pì à sisi à bè: Ìba pāsī! Ma n fīa tònne píngi, kè n agbaa kpàme yānzi.

³³ Lán ma sùu kènyo nà, le n sùu kè kɔn n gbēdaaaο le se.

³⁴ À dii pì pɔ fè, à tò wà à dà kpésiaan, wàgɔ wée tāaa ai à gá à fīa pì boo píngi.

³⁵ Ben Yesu èara à bè: Tó a baade è sùu ke kɔn a gbēdaaaο kɔn nòseο doro, len ma De kè kú musu é keare le se.

19

Gina nɔzi yā (Maa 10:1-12)

¹ Kè Yesu yā beeenɔ ò à yāa, à bò Galili à gàa Yudea bùsu kpado Yoda baa kāa kpa.

² Parii tézi, ben à ní gyāreenɔ kèkɔanne gwe.

³ Farisi kenɔ mò wà à yɔ wà gwa, ben aɔ à là wà bè: Gɔgbē zé vī à gí a naɔzi yā píngi yānzin yó?

⁴ À wènía à bè: Kè Luda ní ké gɔgbē kɔn nɔgbēο ũ zaa káaku, ée à kyó ke á mào?

⁵ Luda bè, beee yānzin gɔgbē é a de kɔn a dao tó, aɔé nakɔa kɔn a naɔ, aɔ gɔɔn plaaa é gɔ mè doo ũ.

⁶ Aɔ kuu plaa dɔro, sé do. Beee yānzi gbē kè Luda ní nákɔanɔ, gbēntee tón ní kèkɔaro.

⁷ Ben Farisinɔ à là wà bè: Bóyānzi Musa dìe gɔgbē yìgidetakada kpá a naɔ à à gbarεozi?

⁸ Yesu wènía à bè: A swāgbāa yānzin Musa a gba zé à a nɔnɔ gbarεzi, mɔde à de le zaa káakuro.

⁹ Mée ooare, gbě kè gí a naṣzi, tó èe ke à gṣpṣee kènlo, tó à nṵ pānde sè, adee zina kèn gwe.

¹⁰ Ben à ìbanṵ bènè: Tó len gṣgbě yā de le kṵn a naṣo, à maa wà nṵ séro.

¹¹ Ben Yesu bènè: Èe ke gṣgbě píngi bé eé yā pì fṣo, sé gbě kè Luda n gbá à zénṵ.

¹² Zaake gběkenṵ è nṵ séro, kè wà n í le yānzi, gběkenṵ ègṵ kuu le kè wà n fèe kè yānzi, gběkenṵ n zīnda kù le kpata kè bṵ Luda kiia yānzi. Gbě kè eé yā pì fṣ à fṣ.

Aubarikadana nénṵn

(Maa 10:13-16, Luk 18:15-17)

¹³ Wèe mṵ Yesunṵ kṵn nénṵ le à ṵ kermá à adua kénè, ben à ìbanṵ gínè.

¹⁴ Ben Yesu bè: À tó nénṵ mṵ ma kiia. Àton gínèro, zaake aṣ takanṵ pón kpata kè bṵ Luda kiia ũ.

¹⁵ Kè à ṵ kèkermá, ben à bṵ gwe.

Auzikidee

(Maa 10:17-31, Luk 18:18-30)

¹⁶ Ben gṣgbě ke mò Yesu kiia, à à là à bè: Danneri, bó maaan mé ke mà wèndi kè è yāaroo ee?

¹⁷ À wèàla à bè: À kè dia née ma laa maakena yāzi? Luda ado bé à maa. Tó n yezi n gè wèndi pì guu, nṵgṵ à yādienanṵ kūna.

¹⁸ Ben à à là à bè: À kpareeme? Ben Yesu bè: Nton gbě dero, nton zina kero, nton kpāi oro, nton yā di n gbědaaaaro,

¹⁹ nṵgae bèe lí n de kṵn n daone, nṵgṵ ye n gbědaaazi lán n zīnda wèndi bà.

²⁰ Gṵkpare pì bènè: Má yā beeenṵ kūna píngi. À kparee bé à gṵme dṵ?

21 Yesu bènc: Tó n̄ yezi ñgõ papana, ñ gá ñ n póno yá píngi, ñ à ɔɔ kpá takaasideenɔa, ñ mós ñ témazi, ñégõ auziki vī ludambe.

22 Kè gõkpare pì yā pì mà, à tà pɔsiaao, kè à auzikinɔ vī bíta yānzi.

23 Ben Yesu bè a ìbanɔnc: Yāpuraan mée ooare, à zī'ū auzikideenɔ à gē kpata kè bò Luda kiia guu.

24 Mée ooare dɔ, lakumi gēna pɔrɔyīn aaga de auzikide gēna kpata kè bò Luda kiia guula.

25 Kè à ìbanɔ yā pì mà, ben à bò n̄ sae maamaa aō bè: Tó lemɔ, dé bé eé f̄s̄ à m̄sina ee?

26 Ben Yesu n̄ gwá tíi, à bèñnc: Gbēntee é f̄ro. Luda kiia baabɔ píngi è sí ke.

27 Ben Pita wèàla à bè: Wa baabɔ píngi tò wa tenzi. Bó bé eé gõwe saa?

28 Yesu bèñnc: Yāpuraan mée ooare: Tó Gbēntee Né v̄ɛɛ a kiblekita gakuideea anduna dufu guu, amɔa kè á témaziinɔ é v̄ɛɛ kiblekita mèn kuri awɛɛplaaanɔa, àgõ yā gõgõ Isaraili bori mèn kuri awɛɛplaaanɔnc.

29 Gbē kè à a bɛɛ ke a v̄iinɔ tò ke a dāaronɔ ke a de ke a da ke a n̄nɔ ke a buraanɔ ma yānzi, adee é ɛara à beee taka e lɛo basɔɔro, bens̄ eé w̄endi kè è yāaroo e.

30 M̄ode gbē káakunɔ égõ kpɛɛdeenɔ ũ pari, kpɛɛdeenɔ égõ gbē káakunɔ ũ pari.

20

Yalɛkõzina k̄n ayakerinɔ

1 Lán kpata kè bò Luda kiia de n̄n̄n̄ yè: Uabede ke bé à bò k̄ngɔ idɛ'idɛ, à gàa ayakerinɔ wɛɛ aō zīi keare a bura.

² Aã yã kõ sè à fīa bońne kondogi ɔ mèn doodo. Ben à ń gbáe a bura.

³ À bò dɔ mò kēndo, ben à gbē pāndenɔ lè yàra guu kaena pã.

⁴ À bèńne: Apinɔ sɔ, à gá à zīi ke ma bura, mé fīa boare a zéa.

⁵ Ben aã gāa. À ɛara à bò dɔ ɔfántē mīdangura, ben à ɛara à bò ɔfántē ɔra pitanao, à ò gbē pāndenɔne le dɔ.

⁶ Kè à bò uusie, à gbē pāndenɔ lè kaena, ben à ń lá à bè: Bóyānzi á kaena kè pã zaa kɔngɔ?

⁷ Aã wèala wà bè: Kè wèe zīi dawero yānzime. À bèńne: À gá à zīi ke ma bura se.

⁸ ɔfántē gēna kpénn buradee pì bè a ayakerinɔ gbēnsine: Ñ ayakerinɔ sísi ñ fīa bońne. Ñ naa gbē kpεdeenoa ai à gá mì deo gbē káakunɔa.

⁹ Ben uusiedeenɔ mò, aã kondogi ɔ è mèn doodo.

¹⁰ Kè gbē káakunɔ mò, aɔɔe daa ń ɔ éǵǵ de gbē kpεdeeno pólame, ben kondogi ɔ mèn doon aɔɔ è ń píngi.

¹¹ Kè aã ń ɔ sì, ben aã léfɔtɔ kà bεdee pizi

¹² wà bè: Awa doon gbē zāadeeno zīi kè, ben n ń ké sēnkpe kōn wamɔwa kè wa zī bíta kè ɔfántē gbāaa guuó?

¹³ Ben à wè ń gbē doo pila à bè: Ma gbē, mée n blero. Wa kō yã mà kondogi ɔ mèn doo musunloo?

¹⁴ Ñ n pó sí ñ tá. Má yezi mà kpá gbē zāadee kèkiia lán n pó bàme.

¹⁵ Má zé vī mà ke kōn ma ɔɔo lán má yezi nàroo? Née wée bobɔzi kè má gbēkeε vī yānzin yó?

¹⁶ Len kpεdeeno éǵǵ gbē káakunɔ ũ le, gbē káakunɔ éǵǵ kpεdeeno ũ.

*Yesu ɛara à a ga kɔ̃n a fɛnao yā'ona
(Maa 10:32-34, Luk 18:31-34)*

17 Gurɔ̃ kè Yesu e gaa Yerusalemu, à a ìba gɔ̃n kuri awɛɛplaaanɔ sèe ñdona, à yā òñne zén à bè:

18 Wée gaa Yerusalemumɛ. Gwen weé Gbēntee Né kpá sa'orikinɔa kɔ̃n ludayādannerinɔ, aṣé yā daàla à ga,

19 aṣé à kpá bori pānde gbēnɔa. Aṣé à fabo, aṣé à gbē flào, aṣé à pá lía wà à de, à gurɔ̃ aagɔ̃dee zī eé fɛɛ.

*Yemisi kɔ̃n Yohanao wéekena
(Maa 10:35-45)*

20 Ben Zebedi nénɔ da mò Yesu kiia kɔ̃n a nénɔ. À yezi à wéɛ kea, ben à kùɛɛɛ.

21 Ben à à là à bè: Bón ní yezi? À wèàla à bè: Ñ tó ma né gɔ̃n plaaa kènɔ vɛɛnyo n kpatan, gbē doo n ɔplaazi, gbē doo ɔzɛɛzi.

22 Ben Yesu bè né pìnɔne: Á yā kè ée à wéɛ keɛmaa d̄sro. Togo'i kè mé mi, é f̄s à mió? Aṣ wèàla wà bè: Wé f̄s.

23 Yesu bèñne: Togo'i kè mé mii, é mi fá, mɔde vɛɛna ma ɔplaazi ke ma ɔzɛɛzi né ma yānlo. Gbē kè ma Dee kèkèñnenɔ pómɛ.

24 Kè à ìba gɔ̃n kuri kpaaanɔ yā pì mà, aṣ pɔ f̄è v̄i kɔ̃n dāaroo p̄zi.

25 Ben Yesu ní kákɔa à bèñne: Á d̄s ke bori pānde kinanɔ è gbāaa ble ní gbēnɔa, gbāadeenɔ s̄s è iko m̄ónne,

26 mɔde à de le a kiiaro. A té gbē kè yezi à ḡs gbēnsi ũ, sé adee ke a z̄iri ũ.

27 Lemɛ dɔ gbē kè yezi à ḡs gbē káaku ũ, sé adee ke a zò ũ.

28 Zaake Gbēntee Né e mó le wà zīi kenero, à mò le à zīi keńneme, à a zīnda wēndi kpá le à gbēno bo pari yānzi.

*Via baakerino kēkōana
(Maa 10:46-52, Luk 18:35-43)*

29 Gurɔ kè aɔɔe boɔ Yeriko, parii té Yesuzi.

30 Via gɔɔn plaaano vɛena zé léa, aɔɔ mà Yesu bé èe gētɛɛ, ben aɔɔe lé gbāaa zuu wà bè: Dii, Dauda Bori, ò wa wēnda gwa!

31 Wà gínne wà bè aɔ yīte, ben aɔ lé gbāa zuna kàara wèe bee: Dii, Dauda Bori, ò wa wēnda gwa!

32 Ben Yesu zè à ò sísi, à ò lá à bè: Bón á yezi mà kearee?

33 Aɔ wèala wà bè: Dii, wá yezi wa wée guu emɛ.

34 Yesu ò wēnda gwà, à ɔ kè ò wéaa. Gwe gɔɔ aɔ wée guu è, ben aɔ tèzi.

21

*Gbaakekana Yesuzi Yerusalemu
(Maa 11:1-11, Luk 19:28-40, Yoh 12:12-19)*

1 Kè aɔ kà kīi kōn Yerusalemu, aɔ kà Betefage lakutu kè kú Kùkpe sìsĩgeezi, ben Yesu a òba zī gɔɔn plaa,

2 à bènnɛ: À gá lakutu kè káe a aɛ kèkāa guu. Tó a gē gɔɔ, é zaaki e kōn a néo bàdona gwe. À poro à suomɛ.

3 Tó wà a la wà bè, à kè diaa, à be Dii bé à yezi, eé eara à suo tia.

4 À kè le le yā kè annabi ò ke yānzime à bè:

5 À o Zayondeenɛ aɔ kína bé èe moɔ ò kiia.

À busɛ à di zaakine bōro kpeɛ.

6 Ìba pìnɔ gàa wà kè lán Yesu ònne nà.

7 Aǎ sù zaaki pìo kǎn a néo, aǎ ń utano kpàemáma, ben Yesu dia.

8 Gbẽnɔ e ń utano kpaee zén paripari, gbẽkeno e lá zɔ, aǎe kpaee zén dɔ.

9 Gbẽ kè aǎo té aezĩno kǎn gbẽ kè aǎo té kpɛnɔ e wii lee wèe bee:

Ǹ gbāaa ke, Dauda Bori!

Aubarikadeen gbẽ kè èe mɔ kǎn Dii tóo ũ!

Wà gbāake kpázi ai ludambe.

10 Kè Yesu gè Yerusalemu, wéte lògo, gbẽ píngi e bee: Dén gbẽ beee ũu?

11 Parii bè: Annabi Yesume. À bò Nazareti, Galili b̀usun.

Yesu kuuna Luda ua

(Maa 11:15-19, Luk 19:45-48, Yoh 2:13-22)

12 Yesu gè Luda ua guu, à pè laayarinɔ kǎn laalurinɔa à ń b́e ń píngi. A ɔlendekeerinɔ teebunɔ kǎn p̄t̄eyarinɔ kitanɔ ȳpa à kwèné.

13 À bèné: Wà kè Luda yán, ma kpé éḡo de aduakekpe ũ, ben á kè gbẽblerinɔ tò ũ.

14 V̄ianɔ kǎn erenɔ mò à kiia Luda ua guu gwe, ben à ń kèk̄sa.

15 Kè sa'orikinɔ kǎn ludayãdannerinɔ yãb̄onsae kè èe keenɔ è, bens̄o aǎo mà nénɔ e wiii d̄ɔɔa Luda ua guu aǎe bee, ǹ gbāaa ke, Dauda bori, ben aǎ p̄o f̄ẽ.

16 Aǎ bèné: Ń mà lán aǎe oo nàó? Yesu wènía à bè: Lemé! Kè Ludaa dà né fétenɔne kǎn nékp̄ant̄enɔ aǎ a sáabu kpá, ée à kyó ke á màroo?

17 Ben à bò wéte pìn à ń tón, à gàa à ì Betani.

Kakā lí kana
(Maa 11:12-14, 20-24)

¹⁸ Kè guu dò kóngò idé'idé, à liara e suu wéten, ben nɔaa e à dɛɛ.

¹⁹ À kakā lí è zé léa, ben à sòzi èe pòke earo, sé à lánɔ. Ben à bè lí pìnc: Né né i ziki dɔro. Gwe gɔɔ lí pì kori kù à gàga.

²⁰ Kè à ibanɔɔ è, ben à bòn n sae aɔ bè: À kè dia kakā lí pì kori kù le gɔɔ?

²¹ Yesu wènlá à bè: Yāpuraan méɛ ooare, tó á Luda náane vī seka sai, èe ke kakā lí pì yān é ke adoro. Tó á ò kpìii kènɛ à fɛɛ à a zīnda sé à zu sèben, eé ke le.

²² Tó á Luda náane vī, yā kè a à wéɛ kèa aduakena guu píngi, é e.

Yesu gbekana a ikozi
(Maa 11:27-33, Luk 20:1-8)

²³ Yesu gè Luda ua guu, èe yā daaíne. Ben sa'orikinɔ kɔn gběnsinɔ mò wà à là wà bè: Iko kpareen néɛ yā kènɔ keɛo? Dé bé à n gba iko pì?

²⁴ Ben Yesu wènlá à bè: Mapi sɔ, yā mèn doon mé gbekaawa. Tó á òmɛ, mé iko kè méɛ yā kènɔ keɛo oare.

²⁵ Dé ikon Yaaya gběno batisi kèo? À bòn Luda kiiian yóɔ, ke gběntee kiiame? Ben aɔ yā gògɔ wà bè: Tó wa bè Luda kiiame, eé wa la, bóyānzin wée Yaaya yā sírozi.

²⁶ Tó wa bè gběntee kiiame sɔ, wá gběno vīa vī, zaake gbě píngi Yaaya annabikɛɛ sì.

²⁷ Ben aɔ wè Yesula wà bè: Wá dɔro. Ben Yesu bènéne: Èndɛ mapi se, mé iko kè méɛ yā kènɔ keɛo oarero.

Négōgbē gōn plaaan

28 Ben Yesu bè: Gbēke négōgbēnɔ vī gōn plaa.
Ben à bè Worunε: N̄ gá n̄ zīi ke bura gbāa.

29 Woru bè: Mé gáro. Ben à a n̄sε liε zāa à gāa.

30 Maree pì gāa à bè Sabinε le dɔ. Sabi bè: Tɔ. Ben èe gáro.

31 Á è diaa? Gōn plaaa pìnɔ guu, aɔ dé bé à a de poyezi kè? Aɔ bè: Worunε. Ben Yesu bèñne: Yāpuraan mée ooare, be'ɔɔsirinɔ kōn kaaruanɔ é gē kpata kè b̀ò Luda kiia guu a ā.

32 Zaaε Yaaya m̀ò, à zé súusu òdɔaare, ée à yā síro. Be'ɔɔsirinɔ kōn kaaruanɔ bé wà à yā sì. Baa kōn beee enao ée a n̄sε liε zāa a à yā síro.

Geepi líkpe ayakerinɔ

(Maa 12:1-12, Luk 20:9-19)

33 À yā pānde ma dɔ. Burade ke bé à kuu, à geepi líkpe bà à kara lìgazi, à wèε ỳò à guu geepi'ifēkii ũ à búdákpagba d̀ò. Ben à bú pì nà ayakerinɔne n̄ ɔzī, ben à f̄εε táo.

34 Kè geepizōgurɔɔ kà, ben à a z̀irinɔ z̀ì ayakeri pìnɔa, le aɔ a geepi beε sí.

35 Ben ayakeri pìnɔ à z̀irinɔ k̀ùk̀ù, aɔ n̄ gbē doo gb̀è, aɔ n̄ gbē doo d̀è, aɔ n̄ gbē doo pàpa gb̀èo wà à d̀è.

36 Ben à èara à z̀iri pāndenɔ z̀ím̄ma, aɔ parii de gb̀è káakunɔla, ben aɔ k̀èñne le dɔ.

37 Zāan à a né z̀ím̄ma à bè: Aɔé ma né yā da.

38 Kè ayakeri pìnɔ né pì è, aɔ bèkōne: Túbiberin yè. À tó wà à de, à túbi é gō wa pó ũ.

39 Ben aɔ à k̀ù wà b̀òo buraa guu, aɔ à d̀è.

40 T̀ò! Tó buradee pì s̀ù, b̀ón éé ke ayakeri pìnɔne?

41 Aǎ wèàla wà bè: Eé gbě pāsī pìnɔ dede pāsīpāsī, eé buraa pì na ayakeri pānde kè aǎé à baka kpáa à gurɔɔanɔne ní ɔzī.

42 Ben Yesu bèńne: Ée Luda yā kè kyó keroo?

Gbè kè kpéborinɔ pā kpàzi

bé à gǔ kpé gooda gbè mǐdee ũ.

Dii bé à beee kè

ben à kèwe yābɔnsae ũ.

43-44 Bee yānzi méε ooare: Luda é a bɔ kpata kè bò a kiia guu, eé gbě kè aǎé à baka kpáanɔ kǎn.

45 Kè sa'orikinɔ kōn Farisinɔ Yesu yálekōzina pìnɔ mà, aǎ dǔ kè ní yān èe oo.

46 Ben aǎ zé wète wà à kǔ, mǔde aǎ vīa kè pariine, kè wà à diè annabi ũ yānzi.

22

Nɔse pɔnnakena

(Luk 14:15-24)

1 Yesu èara à yā lèkōzińne à bè:

2 Lán kpata kè bò Luda kiia de nàn yè dɔ. Kína ke bé èe nɔse pɔnnaa kee a néne,

3 ben à a zիրinɔ zիր aǎ o gbě kè à ní sísi aǎ mó pó bleenɔne aǎ mó, mǔde aǎ yezi wà móro.

4 Ben à èara à zիրi pāndenɔ zիր à bèńne: À gá à o gbě kè ma ní sísinɔne ma sorumi mà, ma zùswareenɔ kōn pókáde màkpananɔ dè má kèke kò. Aǎ mó nɔsepoblekiia.

5 Ben aǎɔe làakari dɔ yā pìaro, aǎ baade gàa a bókòte kè. Gbèkenɔ gàa ní bura, gbèkenɔ gàa laa tá.

6 Gbě kpaaanɔ zիրi pìnɔ kùkù, aǎ wí dàmma, aǎ ní déde.

7 Ben kína pì pò fè à a sozanò gbàre, aõ gàa wà gbèderi pìno dède, ben aõ té sò ñ wétea.

8 Ben kína pì bè a zìrinone: Nõsepoolee mà, mode gbè kè ma ñ sísinoo e kò síoro.

9 À gá zéonkpakõanò guu, à gbè kè á è píngi sísi nõsepooleea.

10 Ben zìri pìno fèe wà gàa zéno guu, aõ gbè kè aõ ñ éno kàkõa, gbè zaaanò kòn gbè maaanò ñ píngi. Len nõse ponnakerino guu pà le.

11 Kè kína pì gè à ponnakeri pìno gwa, à gõgbè ke è gwe, à nõse ponna uta danaro,

12 ben à bène: Ma gbè, à kè dia n gè kè nõse ponna uta dasai? Ben à yitena kítikiti.

13 Ben kína bè a dogarinone: À à onno yi kòn à gbánò, à à zu bàazi gusiaan. Gwen weé só don wà ò di ñ musu.

14 Zaake gbè kè Luda ñ sísinoo pari, mode gbè kè à ñ sènoo pari.

Be'okpana Sizaa yá

(Maa 12:13-17, Luk 20:20-26)

15 Beee gberan Farisino bò wà gàa wà yá gògò lán aõé ke nà aõ Yesu kù a yá'ona guu.

16 Ben aõ ñ ibano zìá kòn Herodu gbèno aõ bè: Danneri, wá dõ kè gbè yápuradeen n ú. Nèè Luda zé dañe súusu, nèè gbè wéé gwaro, nèè gbè gwena gwaro.

17 Lán ñ è nà ñ owe. À zé vī wà be'oo kpá Sizaaó, ke à zé vīro?

18 Yesu ñ nõse zaaa dõrma, ben à bè: Mõnafikideeno! Bóyānzin ée ma yoo ée gwaazi?

19 À ɔɔ kè wè be'ɔɔ kpáo ɔɔɔame. Ben aɔ ɔɔ pì doo kpàa.

20 Ben à n̄ lá à bè: Dé mì wēzān yè kōn à tóo?

21 Aɔ wèàla wà bè: Siza póm̄e. Ben à bè'n̄e: Endē à pó kè de Siza pó ũ kpá Sizaa, é pó kè de Luda pó ũ kpá Ludaa.

22 Kè aɔ yā pì mà, à bò n̄ sae, ben aɔ tà wà à tò gwe.

Gènɔ fɛna yā

(Maa 12:18-27, Luk 20:27-40)

23 Gurɔ dōnkɔ pì zī Sadusi kè aɔè be gènɔ è fɛeroonɔ mò Yesu kiia, ben aɔ à gbèka wà bè:

24 Danneri, Musa òwe tó gōgbē gā n̄'isai, à dāaro a v̄i gyaanɔɔ sé, le à né borii dato a v̄ine.

25 Tò. Dedōnkɔdeenɔ kú wa té yā gōɔn swɛɛplaa. Woru nɔɔ sè, ben à gā à nɔɔ pì tò n̄'isai, ben gyaanɔɔ gō Sabine.

26 À kè Sabine le do kōn Biɔo ai à gāa pé n̄ swɛɛplaadeea.

27 Aɔ píngi gberan nɔɔ pì gā se.

28 Tò! Gènɔ fɛɛgurɔɔ zī aɔ gōɔn swɛɛplaaa pìnɔ té, dé bé eégɔ nɔɔ pì v̄i? Zaake n̄ píngi aɔ à d̄ò nɔɔ ũ.

29 Ben Yesu wè'n̄la à bè: A sāsā a Luda takada kōn à gbāaao d̄osai yānzi.

30 Tó gènɔ fɛɛ, aɔé nɔɔ séro, aɔé zā kero, weégɔ kuu lán malaikanɔɔ kuu nà ludambem̄e.

31 Gènɔ fɛna yā musu ée yā kè Ludaa òare kyó keroo? À bè,

32 ambe Ibraĩ kōn Isaakuo kōn Yakubuo Luda ũ. Luda è ke gènɔ Luda ũro, gbē b̄ɛnɔ Ludam̄e.

33 Kè gbēnɔ yā pì mà, à yādannena bò n̄ sae.

*Dokayā kè deńlaa**(Maa 12:28-34, Luk 10:25-28)*

³⁴ Kè Farisinɔɔ mà Yesu Sadusinɔ fù, aɔ kàkɔa.

³⁵ Ben aɔ dokadɔrinɔ doke à ỹ̀ à gwa, à à là à bè:

³⁶ Danneri, dokayā kparee bé à de a kpaaanɔlaa?

³⁷ Yesu wèàla à bè: Ñgɔ ye Dii n Ludazi kɔn nòseɔ do kɔn n niniio píngi kɔn n laasuo píngi.

³⁸ Dokayā kè à bèε ṽi de a kpaaanɔlaan gwe.

³⁹ À plaadee kè bòkɔbaon yè: Ñgɔ ye n gbɛdaaazi lán n z̃inda w̃endi bà.

⁴⁰ Musa doka píngi kɔn annabinɔ yāo logona dokayā mèn plaa kènɔamε.

*Mesaya bori yā**(Maa 12:35-37, Luk 20:41-44)*

⁴¹ Lán Farisinɔ kakɔana nà, Yesu n lá à bè:

⁴² Á è dia Mesaya yā musuu? Dé boriin à ũu? Aɔ wèàla wà bè: Dauda boriimε.

⁴³ Ben Yesu bèńne: Á kè dia Luɔa Nini òdi Dau-
daa, ben Dauda Mesaya sìsi Diii? Á bè,

⁴⁴ Dii bè ma diine à ṽεε a ɔplaazi ai àgɔ à ibεenɔ káene a gbá g̃ĩ.

⁴⁵ Kè Dauda bène Dii, à kè dia eégɔ de à borii ũ dɔɔ?

⁴⁶ Gb̃kee e f̃ à wèàlaro. Zaa guro beea gb̃kee e gà à yāke laa dɔro.

23*Ludayādannerinɔ kɔn Farisinɔ mɔnafki**(Maa 12:38-39, Luk 11:43, 46, 20:45-46)*

¹ Beee gbera Yesu yā ò gb̃enɔne kɔn a ìbanɔ

² à bè: Ludayādannerinɔ kɔn Farisinɔ bé wà g̃ɔ Musa g̃ε ũ.

³ Beee yānzi à yā kè aṣè oareenɔ ke pínɡi àgɔ̄ kúna. Mòde àton n̄ yākɛna kero, zaake aṣè yā kè aṣè oo kero.

⁴ Aṣè aso t̄isi yiya wà di gbēnɔn̄ e n̄ gān bensɔ̄ baa ɔnɛtee do aṣègɔ̄ yezi wà káziro.

⁵ Aṣè n̄ yā pínɡi ke le gbēnɔ̄ n̄ e yānzime. Len aṣè Luda yā ēzēba gbēntē da le, aṣè bàkɔ̄ gbāa da n̄ pókāsāanɔ̄zi.

⁶ Aṣègɔ̄ yezi wavēē pɔnna poble v̄ēeki maaanɔ̄n k̄n aduakɛkpe v̄ēeki maaanɔ̄o.

⁷ Aṣègɔ̄ yezi wàgɔ̄ ì kpákpaam̄ma yàranɔ̄a, wàgɔ̄ n̄ sísi Rabi.

⁸ Àton tó wà a sísi Rabi, zaake a pínɡi v̄iino k̄n dāaronɔ̄me a ũ, a Danneri mèn dome.

⁹ Àton gbēke sísi a de t̄ote k̄ero, zaake a De mèn dome, àmbe à kú musu.

¹⁰ Àton tó wà a sísi aedero, zaake a Aedee mèn dome, àmbe Mesaya ũ.

¹¹ A z̄irin gbēnsi ũ a té.

¹² Gbē kè è a z̄inda kaara, Luda é à busa. Gbē kè è a z̄inda busa, Luda é à kaara.

*Yesu kpākēna ludayadannerinɔ̄ k̄n Farisinɔ̄zi
(Luk 11:39-42, 44, 52)*

¹³ Wāiyoo a yādannerinɔ̄ k̄n Farisinɔ̄! M̄nafikideenɔ̄! Èè kpata kè b̄ò Luda kiia zé tata gbēnɔ̄n̄. Èè gē à guuro, bensɔ̄ eè wezi gbē kè aṣo yezi wà gē à guunɔ̄ gēn sero.

¹⁴ Wāiyoo a yādannerinɔ̄ k̄n Farisinɔ̄! M̄nafikideenɔ̄! Èè adua gbāa ke le gbēnɔ̄ a e yānzi, ben eè gyaanɔ̄nɔ̄ kpé símma. Beee yānzi a w̄étamma égɔ̄ pásĩ de gbē pínɡi p̄ola.

15 Wáiyoo a yādannerinɔ kɔn Farisinɔ! Mɔnafikideenɔ! Èè lili o τωτε kɔn ísiaao ìba mèn do ena yānzi. Tó a à è sɔ̄, èè à κε τέ πό ũ deala leo plaa.

16 Wáiyoo a vĩa dɔn'aedeennɔ! Èè be, tó wà sɔ̄ kɔn Luda kpéó, à yáke vīro, mɔde tó wà sɔ̄ kɔn Luda kpé vuraa, beee bé à yā vī.

17 Vĩa m̀isaideennɔ! À kparee bé à bítaa? Vuran yó, ke Luda kpé kè è tó vura gɔ̄ à pó ũu?

18 Èè be dɔ̄, tó wà sɔ̄ kɔn sa'okiio, a yáke vīro, mɔde tó wà sɔ̄ kɔn sa'obɔ̄ kè kú gweeo, beee bé à yā vī.

19 Vĩanɔ! À kparee bé à bítaa? Sa'obɔ̄n yó, ke sa'okii kè è tó sa'obɔ̄ gɔ̄ Luda pó ũu?

20 Gbē kè yā sɔ̄ kɔn sa'okiio sɔ̄ kɔn pó kè kú gweennɔ p̀ngime dɔ̄.

21 Gbē kè yā sɔ̄ kɔn Luda kpéó sɔ̄ kɔn Luda kè kú à guome dɔ̄.

22 Gbē kè yā sɔ̄ kɔn ludambεεo sɔ̄ kɔn Luda kíblekitao kɔn Luda kè v̄εεnaaome.

23 Wáiyoo a yādannerinɔ kɔn Farisinɔ! Mɔnafikideenɔ! Èè tofeennɔ τωτεdo kɔn kpee'āao kɔn dā láo kuridee kpá Ludaa, ben èè dokayā t̄isinɔ tón, yāzede kɔn s̄uuo kɔn náanεo. Yā beennɔ bé à de àgɔ̄ k̄una à kpaaa tona sai.

24 Vĩa dɔn'aedeennɔ! Èè mósɔ̄ né bɔ̄ a íminan, ben èè lakumi ḿ.

25 Wáiyoo a yādannerinɔ kɔn Farisinɔ! Mɔnafikideenɔ! Èè gbāsī bɔ̄ togoonnɔ kpee kɔn taannɔ, mɔde wākū kɔn z̄indakūnad̄saio bé à a n̄ɔse pà.

26 N Farisi vĩa! N gbāsī bɔ̄ togo guune gĩa, à kpee é gɔ̄ gbāsī sai.

27 Wāiyoo a yādannerinɔ kɔn Farisinɔ! Mɔnafikideenɔ! Á de lán mira kè wà aali puraa lèanɔ bàme. Aɔ kpɛɛ maa wéene, mɔde gèwanɔ kɔn gbāsī pínɡio bé à n guu pà.

28 Leme apinɔ se do, a kuuna maa gbèno wéene, mɔde mɔnafiki kɔn yā zaaao bé à a guu pà.

29 Wāiyoo a yādannerinɔ kɔn Farisinɔ! Mɔnafikideenɔ! Èè pɔ bo annabinɔ miranɔa, èè zā ble Luda gbèno pɔa

30 èè be: Tó wá kuu yā wa dezinɔ gurɔ, wa bà égɔ kúnyo annabinɔ dedena guuro.

31 Leme á si kè gbè kè aɔ annabinɔ dèdenɔ boriinɔn a ũ.

32 À aña ke, à a dezinɔ kãndagbe ba à à mi de sa!

33 Mlènɔ! Gbèntee pitigoonɔ! É ke dia à bo té yā kè danaalaa guuu?

34 Beee yānzi mé annabinɔ kɔn òndòrinɔ kɔn yādannerinɔ zīawa. É n gbèkenɔ dede, é n gbèkenɔ pá lía, é n gbèkenɔ gbè flào a aduakɛkpenɔ guu, é pémma wéte kɔn wéteo.

35 Leme Luda gbè kè wà n dedenɔ yā é wí a musu le, sena zaa gbè maa Abila denaa ai à gàa pé Berekia né Zakari kè a à dè Luda kpé kɔn sa'okiiio daguraa.

36 Yāpuraan méé ooare, yā beeenɔ pínɡi é wí tɔorigbèno musumɛ.

Yerusalɛmu yā

(Luk 13:34-35)

37 Yerusalɛmudeenɔ, Yerusalɛmudeenɔ! Èè annabinɔ dede, èè gbè kè Luda n zīawaanɔ papa gbèo à n dede. Mèègɔ yezi mà a kakɔamazi gèn

baaagõ, lán koo è a dèbe kú a nénola nà, m̀ode ée weziro.

³⁸ Luda é a kpé tóare bezi ùme sa.

³⁹ Mée ooare, é ma e doro ai à be, aubarikadeen gbẽ kè èe mo kòn Dii tóo ù.

24

*Yerusalemu yakana kòn andunayāaguro sèedano
(Maa 13:1-20, Luk 21:5-24)*

¹ Yesu b̀o Luda ua guu èe taa, ben à ìbano s̀zi wà lézukii kènè à kpénna.

² Ben Yesu bènnè: A beee è píngi? Yāpuraan mée ooare, weé gbè ke tó dikaro, weé gboro píngime.

³ Gurò kè Yesu vèena Kùkpe s̀sigeezi, à ìbano mò à kiia gusae, aõ à là wà bè: N owe, boren yā kènò é kee? Bó bé eégõ de n suna kòn andunayāaguro sèeda ùu?

⁴ Yesu wèníla à bè: À làakari ke, àton tó wà a sāsaro.

⁵ Zaake weé mó pari ma tóo, aégõ bee Mesayan n ù, aé gbèno sāsā pari.

⁶ É zìno baaru ma kòn à wàpeo. Àton bídi kero. Sé beeenò ke, m̀ode guro yāana kpé.

⁷ Bori kòn boriio é feekõzi, lème do bùsu kòn bùsuo. Nna kòn tóte nigānigānao égõ kú gukenon.

⁸ Yā beeenò píngi nòwāwā naana ù.

⁹ Beee gbera weé a kùkù wà a kpárímma, wà wée tāawa wà a de, bori píngi é zaagu ma yānzi.

¹⁰ Gbèno é fuma pari, aé bõ kõ kpèe, aé zakon.

¹¹ Annabi egeeno é mó pari wà gbèno sāsā pari,

¹² yā zaa é kõ, gbẽ parideeno yenzi é busa.

¹³ Gbẽ kè zena gbāa ai à guro léa bé eé m̀sina e.

14 Weé kpata kè b̀ Luda kiia p̀ baaru kpá anduna baama p̀ngia s̀eda ũ bori p̀ngine, gbasa p̀ p̀ngi é m̀ de.

15 Tó a t̀ guyakari k̀ annabi Danieli à yá ò è Luda ua, kyókeri g̀ d̀,

16 gbẽ k̀ à kú Yudeano b̀a sí wà m̀ pé kpiiina.

17 Gbẽ k̀ kú a kpé musu tón pita à g̀ kpé guu à p̀ke sé à boro.

18 Gbẽ k̀ kú buraa tón liara be à a uta séro.

19 Wáiyoo ǹsindadeeno k̀n nédandeenõ gurõ beea.

20 À adua ke le bàasina p̀ tón ke buusie ke kámmabogurõ zĩro.

21 Zaake gurõ p̀ wétamma égõ bíta. Zaa gurõ k̀ Luda anduna k̀ ai gb̀a, à taka e kero, bensõ eé ke zikiro.

22 Tó Ludaa e gurõ p̀nõ lagoro, le gbẽke é boro. M̀de eé gurõ p̀nõ lagoon gbẽ k̀ à ǹ sénõ yanzime.

Gbẽntee Né suna

(Maa 13:21-37, Luk 17:20-37, 21:25-33)

23 Gurõ beea tó gbẽke bèare, à Mesaya gwa k̀ kesõ à Mesaya gwa k̀a, àton síro.

24 Zaake Mesaya eg̃eno k̀n annabi eg̃eno é mó wà s̀eda bitano k̀n dabuyãno ke, le wà baa gbẽ k̀ Luda ǹ sénõ sãsaõ, tó eé sí ke.

25 À ma, ma gĩake má òare zaa káaku k̀.

26 Tó wà bèare à gwa, à kú s̀en, àton gáro. Ke tó wà bèare à gwa, à kú kpétu, àton síro.

27 Zaake lán lou è pí à ludambee pura kũ zaa ofãntẽbõe kpa ai à g̀kpen kpa nà, len Gbẽntee Né suna égõ de le.

28 Guu k̀ g̀ kún, gwen yeberekunõ é k̃ kak̃an.

29 Gurɔ̀ pìnɔ̀ wéetãmma gbera gɔ̀ɔ̀ ɔ̀fãntẽ é sia kũ, mɔ̀vura é í kero, sɔ̀sɔ̀nɛnɔ̀ é woro ludambɛ, gbãaa kè aɔ̀ kú musunɔ̀ é nigã.

30 Gbẽntee Né sèeda é gbasa à bɔ̀ ludambɛ, borii kè aɔ̀ kú anduna guunɔ̀ é n̄ zĩnda gbẽgbẽ n̄ pínɡi, aɔ̀é Gbẽntee Né suna e ludambɛ luguun kɔ̀n gbãaa kɔ̀n gakui bítao.

31 Eé a malaikanɔ̀ zĩ kɔ̀n kãkãki'ɔ̀ gbãaa, aɔ̀é a gbẽ kè à n̄ sɛnɔ̀ kakɔ̀a anduna gooda siigɔ̀a zaa ludambɛ lé gura kè kɔ̀n à lé kãao.

32 À yã dada kãkã lía. Tó à gãnɔ̀ í kpàkpa, èe lá b̀rɔ̀ paa, á d̄s̄ guwãagurɔ̀ kà k̄i.

33 Lɛmɛ s̄s̄, tó a yã pìnɔ̀ è pínɡi lɛ, àgɔ̀ d̄s̄ kè à suna kà k̄i, à kú kpɛɛɛa.

34 Yãpuraan mée ooare, gurɔ̀ kè gbẽnɔ̀ é gẽtero ai yã pìnɔ̀ gá keo pínɡi.

35 Musu kɔ̀n tɔ̀tɛo é gẽtɛ, mɔ̀de ma yãnɔ̀ gẽtena v̄iɔ̀.

36 Gbẽkee à gurɔ̀ ke à gurɔ̀ zaka d̄s̄ro, baa malaika kè aɔ̀ kú musunɔ̀ ke Luda Né, sé De Luda.

37 Lán à de nà Nuu gurɔ̀, lɛn eégɔ̀ de lɛ se Gbẽntee Né sugurɔ̀.

38 Gurɔ̀ kè í e da andunalaro, wèe pó blee wèe í mii, wèe nɔ̀ sɛɛ wèe zã keɛ ai Nuu gàa à ḡḡ góro'ite guu.

39 Aɔ̀e d̄s̄ro, ben í m̀ò à n̄ sɛɛ n̄ pínɡi. Lɛn eégɔ̀ de lɛ se Gbẽntee Né sugurɔ̀.

40 Gbẽ ḡɔ̀n plaaanɔ̀ égɔ̀ kú bura, weé gbẽ doo sé wà gbẽ doo tón.

41 Nɔ̀gbẽ ḡɔ̀n plaaanɔ̀ égɔ̀ pó lɔ̀lɔ̀ gbèn, weé gbẽ doo sé wà gbẽ doo tón.

⁴² Beee yānzi a wée gǔ dɔ, zaake á dǔ gurɔ kè a Dii é suro.

⁴³ Àgǔ kèkii dǔ. Tó bedee gurɔ zaka kè kpāi é móa dǔ yā, le a wée gǔ dɔ, eé tó à a kpé fīro.

⁴⁴ Beee yānzi apinɔ sǔ, àgǔ kú soruo, zaake Gbēntee Né é su gurɔ zaka kè a wée dɔzirooame.

*Zīkeri náanede làakaridee
(Luk 12:41-48)*

⁴⁵ Dén zīkeri náanede làakaridee kè à dii a zīkerinɔ nàne a ɔzī le à pǔblee kpámma à gurɔɔa ũu?

⁴⁶ Aubarikadeen zīkeri kè à dii à lè èe kee le a sugurɔɔa ũ.

⁴⁷ Yāpuraan mée ooare, eé a auziki píngi nanɔ a ɔzīme.

⁴⁸ Mòde tó zīkeri pì pāsī, ben à bè a nòse guu a dii e gí kee,

⁴⁹ ben à nà a zīkeri daanɔ gbēgbēnaa, èe pǔ bleee èe í mii kǔn wēderinɔ,

⁵⁰ à dii é su gurɔ kè à wée dɔzirooame, gurɔ zaka kè à dǔrooa,

⁵¹ eé à zǔzǔkǔre, à à baka da kǔn mɔnafikideenɔ. Gwen weé ɔɔ dɔn wà ɔ di n musu.

25

Nɔkpare gǔɔn kurinɔ

¹ Gurɔ beee kpata kè bò Luda kiia égǔ de lán nɔkpare gǔɔn kuri kè aǔ n fitianɔ sè wà bò, aǔɔe gaa da nɔserile bàme.

² Aǔ gǔɔn sɔɔroonɔ né m̀saideenɔme. Aǔ gǔɔn sɔɔroonɔ sǔ làakarideenɔme.

³ À m̀saideenɔ n fitianɔ sè nòsi k̀sǎe sai,

⁴ à làakarideenɔ sǔ n fitianɔ sè kǔn nòsi k̀sǎeɔ.

⁵ Nɔseri e mó kpaaro, ben i n lé n píngi, aǔɔe ii oo.

6 Lezāndo wà wii lè: Nɔseri e mɔɔ! À fɛe à gá daàlɛ.

7 Ben nɔkparɛ pìnɔ vù ń píngi, aɔ́ ń fitianɔ kèkɛ.

8 Ben m̀isaideenɔ bè làakarideenɔne: À wa gba ǹosi féteroo! Wa fitia e gaa né!

9 Ben làakaridee pìnɔ wèníla wà bè: Eé m̀owa k̀on apinɔ píngiro. À gá à a p̀ó lú à yàrinɔ kiia.

10 Kè aɔ́ gàa lú, ben nɔseri kà. Gbè kè aɔ́ soru k̀enɔ g̀èo nɔse guu, ben wà gbà tàta.

11 Zāazāa nɔkparɛ kpaaa pìnɔ sù, aɔ́ɔe lé zuu: Dii, Dii! N̄ ze wèwe!

12 Ben à wèníla à bè: Yāpuraan m̀ée ooare, má a d̄ɔro.

13 Beee yānzi a wéɛ ḡɔ dɔ, zaake á à gurɔɔ ke à gurɔ zaka d̄ɔro.

Ɔɔdakɛna z̄irinɔne
(Luk 19:11-27)

14 Kpata kè b̀ò Luda kiia de lán gbè kè èe gaa wéteá bà, ben à a z̄ikerinɔ sìsi, à a auziki nà́ne n̄ ɔz̄i.

15 À ɔɔdaa kè aɔ́ gbè doonɛ zika ɔɔro, gbè plaadee zika plaa, gbè aaḡɔdee zika do, aɔ́ baade gbāa lén, ben à gàa wéteá.

16 Zikasɔɔrodee gàa à laa tà k̀on ɔ̀ pìo ḡɔɔ, ben à àre è zika ɔɔro.

17 Zikaplaadee kè lɛ dɔ, ben à àre è zika plaa.

18 Zikadodee s̄ɔ gàa à wèe ȳɔ, ben à a dii ɔ̀ pì ùten.

19 Gurɔ plaaa gbɛra z̄ikeri pìnɔ dii sù, ben èe a ɔ̀ yā ḡɔḡɔ́nyo.

20 Zikasɔɔrodee m̀ò k̀on zika ɔɔro pānde kè à èo à bè: Dii, n̄ zika ɔɔroo kè n̄ kpàmaa gwa, à àre kàarame zika ɔɔro dɔ.

21 Ben à dii bène: N kè zĩkeri maa náanede! Lán n náane vĩ kōn à féteo nà, mé à bíta nanne n ɔzĩ sa. N gē ma ponnakena guu.

22 Zikaplaadee mò dɔ à bè: Dii, n zika plaaa kè n kpàmaa gwa, à àre kàarame zika plaa dɔ.

23 Ben à dii bène: N kè zĩkeri maa náanede! Lán n náane vĩ kōn à féteo nà, mé à bíta nanne n ɔzĩ sa. N gē ma ponnakena guu.

24 Ben zikadodee mò sa à bè: Dii, má dō kè n yānɔ zĩ'ũ. Neè pɔ kē guu kè néé tōnlo. Neè pɔ kakōa guu kè néé gbēnlo.

25 Ben vĩa ma kũ, ma gaa ma n ɔ ùte wēen. N pɔe kè.

26 Ben à dii bène: Zĩkeri zaa meade! N dō kè meè pɔ kē guu kè méé tōnlo, meè pɔ kakōa guu kè méé gbēnloo?

27 À maa yā n ɔɔdaa kèo gbēkene, le tó ma su, mà a pɔ sí kōn à àreo.

28 À zika doo pì sía à kpá zikasɔrodeea.

29 Zaake gbē kè pɔ vīin Luda é kaarane ai à dizi. Gbē kè vīroo sō, baa kè à vīi Luda é síame.

30 Zĩkeri pāa kèkii sō, à à zu bàazi gusiaan. Gwen weé ɔɔ dɔn wà ɔ di n musu.

Ziakpɛ zĩyákpækɛna

31 Tó Gbēntee Né mò a gakuì guu kōn a malaikanɔ n píngi, eé vēe a kiblekita gakuideea.

32 Anduna boriinɔ é kakōa à ae n píngi, eé n kēkōa, lán pódāri è sāanɔ kēkōa kōn blènɔ nà.

33 Eé sāanɔ kpá a ɔplaazi, blènɔ ɔzɛzi.

34 Beee gbɛra Kína pì é be gbē kè aɔ kú a ɔplaazinɔne: Amɔa kè ma De aubarika dàaguunɔ, à

mó à kpata kè à à soru kèare zaa andunakaεgurɔɔ ble.

³⁵ Zaake kè nɔaa e ma dεε, a pɔblee kpàma. Kè ímii e ma dεε, a í kpàma. Kè má kuu nibɔ ũ, a ma si.

³⁶ Kè má kú bŭu, a asii tàme. Kè mée gyãa keε, a ma gwa. Kè wà ma da kpésiaan, a mɔ wée kpàemazi.

³⁷ Gbē maaanɔ é benε: Dii, bɔren wá è nɔaa e n dεε wa pɔblee kpàmma ke ímii e n dεε wa í kpàmmaa?

³⁸ Bɔren wa n e nibɔ ũ wa n si, ke n kú bŭu wa asii tànnεε?

³⁹ Bɔren wa n e née gyãa keε, ke wà n da kpésiaan wa gaa wée kpàenzii?

⁴⁰ Kína pì é weñla à be: Yāpuraan mée ooare, yā kè á kè gbē kēsānanε ma gbē kènɔ té, mámbe á kème.

⁴¹ Beeε gbεra eé be gbē kè aɔɔ kú a ɔzεεzinɔne: À gumε gwe amɔa kè Luda lé kèareenɔ! À tá té kè eé garoo kè Ludaa kèke Ibilisine kɔn a ibanɔ guu.

⁴² Zaake nɔaa e ma dεε, ée pɔblee kpámaro. Ímii e ma dεε, ée í kpámaro.

⁴³ Má de nibɔ ũ, ée ma síro. Má kú bŭu, ée asii támεro. Mée gyãa keε ke wà ma da kpésiaan, ée mó à wée kpàemaziro.

⁴⁴ Aɔé gbasa wà à la wà be: Dii, bɔren wa n e kɔn nɔaaɔ ke ímii ke nibɔ ũ ke bŭu ke gyáree ke pisina ũ, ben wée n ïan károo?

⁴⁵ Kína é weñla à be: Yāpuraan mée ooare, lán ée ke gbē kè kēsānanε gbē kènɔ téro nà, mámbe ée kemεro.

⁴⁶ Gbē beeenɔ é tá wéstámma kè è yāaroo guumε, gbē maaanɔ sɔ wèndi kè è yāaroo guu.

26

Lékpakõsõna Yesuzi

(Maa 14:1-2, Luk 22:1-2, Yoh 11:45-53)

¹ Kè Yesu yã beeenɔ ò píngi à yãa, ben à bè a ìbanɔne:

² Á dõ kè Banla zĩbaa gò gurɔ plaa, weé Gbẽntee Né kpárima wà à pá lía.

³ Beee gbera sa'orikinɔ kɔn Yuda gbẽnsinɔ kàkõa sa'oriki ìsi kè wè be Kayafa be.

⁴ Aõ yã gògõ òndɔɔo lán aóé Yesu kũ wà à de nà

⁵ wà bè: Wàton ke zĩbaa zĩro, le gbẽnɔ tón zɔka káro yãanzi.

Nósi gũ nna kuna Yesu mìa

(Maa 14:3-9, Yoh 12:1-8)

⁶⁻⁷ Kè Yesu kú Betani, Simɔ Kusu be, èe pó blee gɛekesekena, ben nɔgbẽ ke sòzi, à gbaaa néngo kè nósi gũ nna ɔɔdee kú à guu kũna, ben à kù Yesu mìa.

⁸ Kè à ìbanɔ è le, ben aõ pɔɔ fɛe wà bè: Bón pó laalaakena kè ũu?

⁹ Le wà nósi pì yà yã kɔn ɔ bítao wà kpà takaasideenɔa.

¹⁰ Yesu dõm̃ma, ben à bènnɛ: Bóyãanzi ée ãa daa nɔgbẽ plazi? À zĩ maaa kèmemɛ.

¹¹ Takaasideenɔ égõ kúao gurɔ píngi, mapi sõ mégõ kúao gurɔ píngiro.

¹² Kè à nósi pì kù ma m̃a, à kè le le à ma gè keomɛ.

¹³ Yápuraan m̃eé ooare, guu kè wèe ma baaru nna waazi keen anduna guu píngi, weégõ yã kè nɔgbẽ pì kè oo à dɔngu yãanzi.

Yudasi bɔna Yesu kpɛ

(Maa 14:10-11, Luk 22:3-6)

14 Beee gbera g̃ɔɔn kuri awεεplaaanɔ doke kè wè benε Yudasi Isikarioti gàa sa'orikinɔ kiia

15 à bè: Tó ma Yesu kpàawa, bón á yezi à kpámaa? Ben aã kondogi ɔ mèn baaakuri nàro wà kpàa.

16 Zaa gurɔ beeean èe zé wεεε à Yesu kpámma.

Banla póble kekεna

(Maa 14:12-21, Luk 22:7-14, Yoh 13:21-38)

17 Bureɔdi Sése'ēzēsai zĩbaa gurɔ káakudee zĩ Yesu ìbanɔ mò wà à là wà bè: Mán ní yezi wà gá kekεnne ò Banla pò blen?

18 À wèníla à bè: À gá wétεn g̃ɔgbēke kiia à benε, Danneri bè a gurɔ kà kīi. À ben é Banla pò blen k̃ɔn a ìbanɔ.

19 Yesu ìbanɔ kè lán à dànnε nà, aã Banla póbleyā kèkε.

20 Kè uusie kè, Yesu γεεκεσεκεna teebuzi k̃ɔn a g̃ɔɔn kuri awεεplaaa p̃inɔ.

21 Gurɔ kè ãɔe pò blee à bè: Yāpuraan mée ooare, a gbē mèn doo é ma kpámma.

22 Aã nòse yàka maamaa, ben ãɔe à laa doodo: Asa māmbeeroo, Dii?

23 Yesu wèníla à bè: Gbē kè wée ɔ kaakōa taa guu lɛdoo bé eé ma kpámma.

24 Gbēntee Né é kpá guuzi lán à kēna à yā musu nà, m̃ode wāiyoo gbē kè eé Gbēntee Né kpámma p̃i. Eé ke s̃ão adeenε tó wèe à i yāro.

25 Ben Yudasi kè eé à kpámma p̃i bè: Asa māmbeeroo, Rabi? Yesu bènε: M̃be ní ò gwe.

Dii póblee

(Maa 14:22-26, Luk 22:14-20, 1Kɔ 11:23-25)

²⁶ Kè aṣṣe pọ blee, Yesu burɛdi sè à aubarika dàn, ben à likɔre à kpà a ìbanṣa à bè: À sí à só, ma mèn yè.

²⁷ Ben à togoo sè à aubarika dàn, à kpàmma à bè: À mi a pínɡi.

²⁸ Ma arun yè, Luda bà kuuna kɔn gbɛ pariinṣo aru ũ, kè eé bɔema aṣ durunkɛnnɛna yānzi.

²⁹ Mée ooare, zaa gbàa mé geepi'i kè mi doro ai kpata kè bò ma De kiia gá bɔo gupuraa, gbasà mà à dufu miao sa.

³⁰ Kè aṣ lè sù, ben aṣ bòe wà gàa Kùkpe sùsìgɛzi.

Yesu gĩake à dṣyā kè Pita é ke

(Maa 14:27-31, Luk 22:31-34, Yoh 13:36-38)

³¹ Ben Yesu bènnɛ: A pínɡi é fuma gwāavīa, zaake wà kè Luda yān wà bè: Mé sādāri lé, sāanṣo é fāakṣa.

³² Mòde ma fɛɛna gbɛra mé dɔare aɛ gana Galili.

³³ Ben Pita bènnɛ: Baa tó aṣ fùmma n̄ pínɡi, mé fumma zikiro.

³⁴ Ben Yesu bènnɛ: Yápuraan mée oonne, gwāavīa ai koo gṣ gá lé zu, né lé sémazi gènn aagṣ.

³⁵ Pita bènnɛ: Baa tó mé gà mà ganyo, mé lé sénzi zikiro. Ben à ìbanṣo ò le se n̄ pínɡi.

Yesu aduakɛna zaa Getesemani

(Maa 14:32-42, Luk 22:39-46)

³⁶ Ben Yesu kɔn a ìbanṣo kà guu kè wè be Getesemani, ben à bènnɛ: À vɛɛ kè ai mà gá adua ke káa.

³⁷ À Pita kɔn Zebedi né gṣṣon plaaanṣo sè à gàańyo. À pṣṣo sia kù à nòseyṣṣo sù.

³⁸ Ben à bènnɛ: Ma pṣṣo sia kù maamaa ai gaa lézì. À ze kè à itɛ kemao.

39 Kè à gàa aε féte, ben à kùe tɔɔte à adua kè à bè: Baa, tó eé sí ke, ñ tó togo'i kè gētɛmala. Mɔde èe ke lán má yezi nànlɔ, séde lán n̄ yezi nà.

40 Ben a liara à sù à a ìbanɔ lè, aɔɔe ii oo. Ben à bè Pitane: Len yó? Ée f̄ɔ a itē kèmao baa awa doroo?

41 À itē ke àgɔ adua keε, le àton fu yɔagwanaaro yānzi. Ninii yezi, mɔde mè busε.

42 À kè́mma à gèn plaade, à adua kè à bè: Baa, tó togoo kè é gētɛmala a í mi sairo, ñ tó n pɔyezi ke.

43 Kè à liara à sù à n̄ lé, aɔɔe ii oo dɔ, zaake aɔɔe imioo dεdεε.

44 Ben à n̄ tón dɔ, à gàa à wée kè à gèn aagɔde, à yā d̄n̄kɔ p̄i ò dɔ.

45 Ben à liara à sù a ìbanɔ kiiia à bè́nne: Ée ii oo, ée kámma boo ai tian yó? À gwa! Gurɔɔ kà k̄i. Wà Gbēntee Né kpà durunkerinɔa.

46 À fεε wà tá. Gbē kè ma nañne n̄ ɔz̄i e mɔɔ.

Yesu kūna

(Maa 14:43-50, Luk 22:47-53, Yoh 18:3-12)

47 Kè à kpé èe yā p̄i oo, ben Yudasi, à ìba ḡɔn kuri awεεplaaanɔ doke mò k̄n̄ pariio, aɔɔ f̄ēdaanɔ kūna k̄n̄ gònɔ, aɔ b̄ò sa'orikinɔ k̄n̄ Yuda gbēnsinɔ kiiia.

48 Bɔnkpεεdee p̄i s̄ò sèeda ò́nne à bè: Gbē kè mé lé péa, àmbe gwe. À à k̄.

49 Ben à mì pè Yesua ḡɔɔ à bè: Fɔɔ, Rabi! Ben à lé péa.

50 Yesu bènne: Ma gbē, ñ n̄ kena ke! Ben wà mò wà ɔ p̄èe Yesua wà à k̄.

51 Ben Yesu gbēnɔ doke a f̄ēdaa wòto, à sa'oriki ìsi z̄iri lèò à à swā gò.

52 Ben Yesu bène: Ñ n fēdaa sɔɔ a kpéen. Zaake gbě kè zè kɔn fēdaao, fēdaa bé eé à de.

53 Tó má yezi ma De malaika zìkpεεnɔ gbareme gɔɔ de gáli kuri awεεplaaanɔla, ní dɔ mé fua mà a wée kean yó?

54 Tó má kè le sɔ, dian yā kè wà kè Luda yān wà bè eé ke leé é keé?

55 Ben Yesu bè pariine: Kpāi wéedewen ma ũ kè a mɔ à ma kũ kɔn fēdaanɔ kɔn gònɔɔ? Mèègɔ vée Luda ua lán guu e dɔɔ nà mèègɔ yā daaare, ée ma kũro.

56 Mɔde yā pì kè píngi, le yā kè annabinɔ kè Luda yān ke yānzi. Ben à ìbanɔ bàà lè ní píngi aɔ à tòn.

Yuda gbáadeenɔ yákpækena kɔn Yesuo

(Maa 14:53-65, Luk 22:54-55, 63-71, Yoh 18:13-14, 19-24)

57 Gbě kè aɔ Yesu kùnɔ gāao sa'oriki ìsi Kayafa be. Luda yādannerinɔ kɔn gběnsinɔ kakɔana gwe.

58 Pita té à kpεε káaa ai sa'oriki ìsi pì be. À gè ua guu, à vée kɔn dogarinɔ le à yā pì mīdena e.

59 Sa'orikinɔ kɔn Yuda yákpækerinɔ ní píngi e sèeda wεεε Yesuzi wà à de.

60 Baa kè gběnɔ mɔ wà egɛyā didia pari, èe kero. Zāazāa gɔɔn plaa kenɔ mɔ

61 aɔ bè: Gbě pì bè é fɔ à Luda kpé wí à εara à bo gurɔ aagɔɔ dagura sé!

62 Ben sa'oriki ìsi fēe à zè à bè Yesune: Ñ yāke vī ñ weñlaroo? Yā kè wée didiimmaa kè de diaa?

63 Yesu yīte kpě, ben sa'oriki ìsi pì bène: Ma nanne Luda Wèndidezi, ñ owe tó Luda Né Mesayan n ũ.

64 Yesu wèàla à bè: Len ní ò le. Mapi sō, mée ooare, zaa gbàa é Gbēntee Né e v̄ēna Gbāapingide ɔplaazi, bensō é à suna e ludambε luguun.

65 Ben sa'oriki isi pì a utano gá à kè à bè: A ɔkè Ludao! À kè dia wée sèedade pānde kenɔ wεtεε ɔbee? Á mà lán à ɔkè Ludao nà.

66 Yā kpareen a zεo tiaa? Ben aō wèàla wà bè: À taari kà wà à dε.

67 Ben wà lóu sù à uua, wà à lèε ɔkūo. Gbēkenɔ à swān kèkε

68 aō bè: Mεsaya, n̄ annabikεyā o n̄ gbē kè n leε owe.

Pita lésena Yesuzi

(Maa 14:66-72, Luk 22:56-62, Yoh 18:15-18, 25-27)

69 Pita v̄ēna ua, ben zònkparε ke mò à bène: Mpi sō neégō kú ledo kōn Galili gbē Yesu pìome.

70 Ben à lé sè ní pínghi wáa à bè: Mée yā kè née oo dōro dōro.

71 Ben à fεε à gè gānun. Nɔgbē pānde à è, ben à bè gbē kè aō kú gweenɔne: Gbē kèkii ledo kōn Yesu Nazaretiome.

72 Pita èara à lé sè à la dà à bè: Má gbē pì dōro.

73 Kè à kè saa féte, gbē kè aō zεna gweenɔ sò Pitazi aō bè: Yāpuramε, aō gbē doon n ū, zaakε wá n dō n yā'onaamε.

74 Ben à fεε à a zīnda kà à la dà à bè: Má gbē pì dōro. Zaa gwe gōon koo lé zù.

75 Ben yā kè Yesu ò dò Pitan kè à bè, ai koo gō gá lé zu, eé lé séazi gèn aagō. Ben Pita bò bàazi à pōsia sò dō.

27

Yudasi gana
(Zĩr 1:18-19)

¹ Kè guu d̀ k̀ng̀ id'e'idε sa'orikiǹ k̀n Yuda gbēnsiǹ ń p̀ngi yā g̀g̀s̄ Yesuzi lε wà à dε.

² Ās̄ à yì, ben ās̄ g̀a wà à nà bùsu gbēnsi Pilatine a ɔzĩ.

³ Kè Yudasi kè b̀ à kpεε è yā dàala, à g̀ t̀mad̄yāa guu, ben à g̀a kondogi ɔ m̀n baaakuri p̀i s̀kpa sa'orikiǹnε k̀n gbēnsiǹ

⁴ à bènnε: Ma durun kè, ma taarisaidee kpà gaazi. Ben ās̄ bènε: Wa bà ũgbaa? N yān gwe.

⁵ Ben Yudasi ɔ p̀i z̀ Luda kpén, ben à tà à g̀a à a zĩnda lògo.

⁶ Ben sa'orikiǹ ɔ p̀i s̀ε ās̄ bè: ɔ p̀i kana Luda kpé ɔdakii guu zé v̄iro, zaake gbēdε'ɔmε.

⁷ Kè ās̄ yā g̀g̀s̄, ben ās̄ orobori g̀t̀kii l̀ k̀n ɔ p̀i nib̀ǹ v̄ikii ũ.

⁸ Beee yānzi ai k̀n a gb̀ao wè be t̀tε p̀nε T̀tε Arudeezi.

⁹ Ben yā kè annabi Yεremaya ò kè à bè: Wà kondogi ɔ m̀n baaakuri p̀i s̀ε, ɔ kè Isarailiǹ z̀εò wà kpà à yā musu p̀i,

¹⁰ ben wà orobori g̀t̀kii l̀ò lán Dii diemε nà.

Pilati yakpaεkena k̀n Yesuo
(Maa 15:2-5, Luk 23:3-5, Yoh 18:33-38)

¹¹ Yesu zena bùsu gbēnsi aεzĩ. Ben gbēnsi p̀i à là à bè: M̀be Yudaǹ k̀na ũó? Yesu wèala à bè: Lεn ń ò lε.

¹² Gur̀ kè sa'orikiǹ k̀n gbēnsiǹ ɔ e yā didiia, èe yāke weńlaro.

13 Ben Pilati bène: Néé yā parii kè wèè didiimmaa maroo?

14 Mòde Yesu e yāke o yā pìno doke musuro, ben yā pì bò b̀usu gb̀ensi pì sae maamaa.

Yadana Yesula

(Maa 15:6-15, Luk 23:13-25, Yoh 18:39-19:16)

15 Banla zĩbaa zĩ píngi b̀usu gb̀ensi pì è pisinano doke kè gb̀enɔ yezi gbarɛ́ne.

16 Gurɔ m̀a s̃ pisina tódee kú gwe wè be Baraba.

17 Kè parii kàk̃a, ben Pilati ñ lá à bè: Dén á yezi mà gbarɛaree? Baraban yó, ke Yesu kè wè be Mesaya?

18 Zaake à d̃ kè ǹse g̃aano ṽina k̃n Yesuo yānzin wà à kp̀aawazi.

19 Gurɔ kè Pilati ṽena a tintia, à nã gb̃ z̃la à bè: Ñton yāke ke gb̃ maa p̀nero, zaake nanaa kè má ò à yā musu g̃ia gw̃aṽi Ìa d̀ama maamaa.

20 Sa'orikinɔ k̃n gb̀ensinɔ nàk̃re gb̀enɔ ã Baraba gbeka, ã be wà Yesu de.

21 Ben b̀usu gb̀ensi pì ñ lá à bè: G̃on plaaa p̀no guu, dén á yezi mà gbarɛaree? Ben ã bè, Barabame.

22 Ben Pilati ñ lá à bè: Bón mé ke k̃n Yesu kè wè be Mesayao? Baade píngi bè: Ñ à pá lía.

23 Ben à ñ lá à bè: Bó dàn à kè? Ben ã wii lè wà k̀ara wà bè: Ñ à pá lía.

24 Kè Pilati è é f̃ à yāke kero, z̃ka e kaara, ben à í tò, à a ɔ p̀pi gb̀enɔ w̃a à bè: Ma ɔ b̀e gb̃ pì gana yān. A yāme.

25 Ben gb̃ p̀no bè: À dena yā wí wa musu k̃n wa ñenɔ.

26 Ben à Baraba gbàréńne, à bè wà Yesu gbě flào wà à pá lía.

Sozanɔ Yesu fabona

(Maa 15:16-20, Yoh 19:2-3)

27 Ben Pilati sozanɔ gè Yesuo bùsu gběnsi pì be, ben aɔ ń gáli kàkɔa ń píngi aɔ ligazi.

28 Aɔ à pónɔ b̀èea aɔ gumusu t́èaa d̀ane,

29 ben aɔ lè f̀ura t̀a aɔ k̀une, aɔ k̀aba ǹane a ɔplaan gò ũ. Ben aɔɔe k̀uekuene, aɔɔe à faboo wèe bee: Fɔɔ, Yudanɔ k̀ina!

30 Aɔ lóu s̀ua, aɔ k̀aba p̀i s̀e aɔ à lèo a m̀ia.

31 K̀e aɔ à fabò wà ỳaa, ben aɔ gumusu p̀i gòala aɔ à z̀inda p̀ókásãanɔ d̀ane, ben aɔɔe gaa à pá lía.

Yesu pana lía

(Maa 15:21-32, Luk 23:26-43, Yoh 19:17-27)

32 K̀e aɔ b̀èe aɔɔe gaa, aɔ d̀ak̀ore k̀on Sireni gbě k̀e wè be Simɔo, ben aɔ g̀a ǹaa à Yesu líkpangb̀aroo sé.

33 Ben aɔ k̀a guu k̀e wè be Gogota k̀e bè m̀iwatorokii.

34 Ben aɔ geepiẁe k̀e wà ỳak̀ote k̀on ẽzèo d̀one à mi. K̀e à í k̀e, ben à g̀i mizi.

35 K̀e aɔ à p̀a lía, ben aɔ k̀abankpe k̀e wà à p̀ókásãanɔ kp̀aatetek̀one.

36 Ben aɔ v̀èe aɔɔe à d̀akpaaẁe.

37 Wà ỳa k̀e wà d̀ia k̀e wà ǹa à m̀ila wà bè:

Yudanɔ k̀ina Yesun ỳe.

38 Ben wà kp̀ai wéedewenɔ p̀a lía à sae g̀ɔon plaa, gbě doo à ɔplaazi, gbě doo à ɔzezi.

39 Gbě k̀e aɔɔe g̀èe z̀éla gweenɔ e ń m̀i k̀ee degūdegū, aɔɔe à s̀s̀ɔɔ

40 wà bè: Mmɔn kè n bè né Luda kpé wí n̄ ɛara n̄ bo gurɔ aagɔɔ daguran gweroo? Tó m̄be Luda Né ũ, n̄ n zĩnda mì sí n̄ pita lía.

41 Lɛmɛ dɔ sa'orikinɔ kɔn ludayādannerinɔ kɔn gbẽnsinɔ e à faboo lɛ wà bè:

42 À gbẽ pāndenɔ mì s̄i, m̄ode eé f̄ɔ à a zĩnda mì síro. Isarailinɔ ḱinanloo? À pita lía tia, wé à náane kɛ.

43 À Luda náane v̄i. Tó Ludaa yezi, ẽndẽ à à bɔ sa, zaake à bè ambe Luda Né ũ.

44 Baa kp̄ai kè wà n̄ pá lía lɛdoonɔ e à s̄ɔs̄ɔ lɛ dɔ.

Yesu gana

(Maa 15:33-41, Luk 23:44-49, Yoh 19:28-30)

45 Kè ɔf̄ant̄ẽ kà m̄idangura, ben gusiaa dà bùsu p̄ila p̄ingi ai f̄aant̄ẽ mò aagɔ.

46 F̄aant̄ẽ mò aagɔn Yesu wii lè gbāngbān à bè: Eloi, Eloi, lɛma sabatani! Beee bè, ma Luda, ma Luda, à kè dia n̄ ma ton?

47 Kè gbẽ kè aɔɔ zena gwe kenɔ yā p̄i mà, ben aɔ bè: Daaa e Ilia sísii.

48 Zaa gwe gɔɔ aɔ gbẽ doo bàa lè à gàa à sabo sè à dà geepiw̄ẽ kp̄àkp̄a guu, à f̄if̄i kapaa, ben à dò Yesune à mi.

49 Ben gbẽ kp̄aaanɔ bè: À ze ḡia wà gwa tó Ilia é m̄ó à à mì sí.

50 Yesu ɛara à wii gbāaa lè dɔ, ben à a w̄endi gbàɛ.

51 Ben Luda kpé lábure k̄èk̄ɔɛ plaa bɔna musu suna ḡĩz̄i. Tɔɔte n̄iḡaniḡa, gb̄enɔ p̄àrapara,

52 miranɔ w̄èw̄ẽ, ben Luda gb̄enɔ f̄ɛɛ bɔna gaan pari.

53 Yesu f̄ɛɛ bɔna gaan gbera aɔ b̄ɔe miran, aɔ ḡè Luda w̄ét̄en, gb̄enɔ n̄ é pari.

54 Kè sozanco gbènsi kòn a gbè kè aṣo Yesu dākpaano tṣṣe nigānigāna pì è kòn yā kè aṣo kènṣo pínḡi, vīa n̄ kũ maamaa aṣ bè: Yāpuramε Luda Nén gbè kè ũ.

55 Nṣgbènṣṣo kú gwe pari, aṣo guu gwaa káaa. Aṣo té Yesuzi bṣna Galilimε, aṣèḡṣo pṣblee kεεε.

56 N̄ tén Mariama Magadaleni kún kòn Mariamao Yemisi kòn Yusufuo da kòn Zebedi nénṣo dao.

Yesu vīina

(Maa 15:42-47, Luk 23:50-56, Yoh 19:38-42)

57 Kè uusie kè, Arimatea gbè ṣṣdee kè wè benε Yusufu m̀. Yesu ìbame dṣ.

58 À gàa à Yesu gè gbèka Pilatia, ben Pilati bè wà kpáa.

59 Kè Yusufu gè pì sè, a táaru bisa dufu fīfīa,

60 à à dà a zīnda gbèwεε kè wà sò mira ũu guu. Ben à gbè bíta gbegere pà à tà wèε pìlε à tà.

61 Mariama Magadaleni kòn Mariama pānde pìo vēεna gwe, aṣo aedṣna miraa.

62 Kè gurṣṣo liε, kámmabogurṣṣo zī kà, ben sa'orikinṣo kòn Farisinṣo gàa Pilati kiia lεdo

63 aṣ bè: Yā kè gbèkεkεri pì ò a bēε zī dṣwagu à bè, gurṣṣo aagṣṣo gbera é fεε.

64 N̄ tó wàḡṣo mira pì dākpaai à gurṣṣo aagṣṣo zī. Tó lenlo, à ìbanṣo é mó wà à gè sé kpāi, aṣé o gbènṣṣoε à fεε bṣna gaan. Eḡε zāa beee éḡṣo dε à káakupola.

65 Ben Pilati bèñε: À sozanco sí à gá à mira pì dākpa lán é fṣ nà.

66 Ben aṣ gàa wà sèda kè mira lé gbèa, aṣ sozanco tò gwe aḡṣṣo dākpaai.

28

Yesu fεε à bɔna gaan

(Maa 16:1-11, Luk 24:1-12, Yoh 20:1-10)

¹ Kámmabogurɔɔ gbera Azumanengo zĩ kɔngɔ ide'ide Mariama Magadaleni kɔn Mariama pãnde pìo b̀ò wà g̀àa mira gwa.

² Ben tɔɔte nìg̀anig̀a gb̀angb̀an, zaake Dii malaika ke b̀ò musu, à mò à gb̀e pì gbegere pà à g̀uò mira léame, ben à v̀éεa.

³ À uu de lán loupina bà, à uta de pú fénfen lán buu bà.

⁴ V̀ia gudákparinɔ k̀ù, aɔɔe lugalugaa, ben aɔ g̀ò s̀aii.

⁵ Ben malaika pì bè nɔgb̀ε p̀inɔne: Àton tó v̀ia a k̀uro. Má d̄s̀ k̀e Yesu k̀e wà pà lían ée wεteε.

⁶ À k̀ú k̀ero, à f̀εε lán à ò nà. À m̀ó à guu k̀e wà à dàen gwa,

⁷ é g̀á à o à ìbanɔne kpakpaa à f̀εε bɔna gaan. Eé d̄ɔ́nne ae gana Galili. Gwen é à en. Má òaren gwe.

⁸ Ben aɔ b̀ò miran kpakpaa k̀on v̀iao, m̀ode aɔ p̀ɔɔ nna bíta. Aɔ bàa lè aɔɔe gaa à baaru kpá à ìbanɔne.

⁹ Ben Yesu dà́nle g̀ɔɔ, à ì kpà́mma. K̀e aɔ s̀òzi, aɔ d̄onzi k̀ène, ben aɔ ɔ k̀e a k̀èεkpεεa.

¹⁰ Ben Yesu bè́nne: Àton tó v̀ia a k̀uro. À g̀á à o ma gb̀εnɔne aɔ g̀á Galili. Gwen aɔé ma en.

Soza gudákparinɔ ỳagb̀annena

¹¹ K̀e nɔgb̀εnɔ tà, ben soza gudákpari kenɔ g̀è wéte guu, aɔ ỳa k̀e k̀enɔ ò sa'orikinɔne p̀ingi.

¹² Ben sa'oriki p̀inɔ gb̀εnsinɔ sìsi, aɔ ỳa g̀òg̀ò, ben aɔ ɔ bíta kpà soza p̀inɔa gusae

¹³ aã bè: À be à ìbanɔ bé wà mò gwãavĩ, aã à gè sè kpãĩ gurɔɔ kè ée ii oo.

¹⁴ Tó bùsu gběnsi yã pì mà, wé agbaa kpáne, é bɔ yãketen.

¹⁵ Sozanɔ ɔɔ pì sì, ben aɔɔ kè lán wà dàńne nà. Ben yã pì gò Yudanɔne baaru ũ ai kɔn a gbãao.

Yesu zĩ nana a ìbanɔne ń ɔzĩ

(Maa 16:14-18, Luk 24:36-49, Yoh 20:19-23, Zĩr 1:6-8)

¹⁶ Yesu ìba gɔɔn kuri awεεdoonɔ gàa Galili kpii kè à à kii gògòńne yãa musu.

¹⁷ Kè aã à è, aã dɔnzi kène, mɔde aã gběkenɔ e seka keε.

¹⁸ Ben Yesu sòńzi à bèńne: Luda musu kɔn tɔɔteo iko píngi kpàma.

¹⁹ Beee yãnzĩ à gá à bori píngi ke ma ìbanɔ ũ, à ń batisi ke kɔn De Luda tó kɔn à Né tó kɔn à Ninii tó,

²⁰ à yã kè má dìεareenɔ dańne aɔgɔ kũna píngi. À ma, mégɔ kúao gurɔ píngi ai anduna gá yãao.

Luda yá takada kǝn Bokobaru yǎo
The New Testament and portions of the Old Testament
in the Bokobaru language of Nigeria

copyright © 2005 SIM International

Language: Bokobaru

Translation by: SIM

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-09-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

c31548a1-5316-53c2-be42-674e0e4c5ae5